

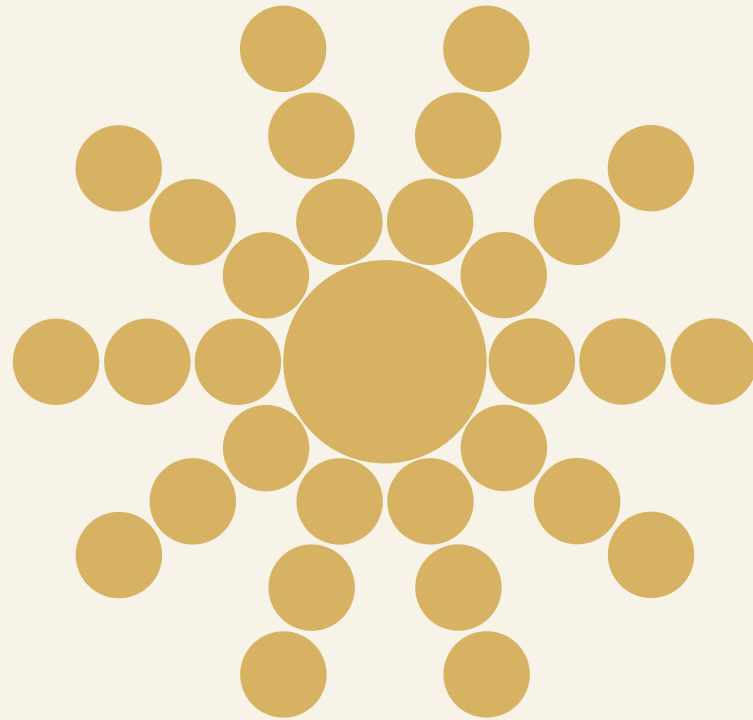
**ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ
2009**

**ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Женевска 66 , п.фах 32 , 1000 Скопје, Република Македонија
www.zels.org.mk / contact@zels.org.mk

Зголемувањето на финансиската независност на општините и префрлањето на сопственоста на градежно-земјиште од централно на локално ниво, беа двата клучни приоритета на кои ЗЕЛС максимално им се посвети во текот на 2009 година. Всушност, на овие две полиња ЗЕЛС постигна и соодветни успеси бидејќи централната власт, дефинитивно, попушти на притисоците на локалната власт и се обврза на континуирано годишно зголемување на зафаќањето од ДДВ, кое до 2013 година ќе достигне 4,5 проценти, а на крајот на годината објави и дека од 2011 година, со градежното неизградено земјиште, место централната власт ќе управуваат општините. Ова ќе придонесе за засилување на целиот процес на децентрализација во земјава, а претставува само дел од повеќето позитивни чекори што беа постигнати во 2009 година. Меѓу успехите ќе го истакнеме и развивањето софтвер за аналитички пристап во утврдувањето на аргументите за финансиската состојба во општините, што ќе послужи во изработувањето натамошни споредбени симулации со кои локалната власт аргументирано и врз основа на прецизни анализи и

ДУШИЦА ПЕРИШИЌ Извршен директор на ЗЕЛС

факти ќе преговара за своите потреби и барања пред централната власт. Понатаму, особено е значајно и обезбедувањето услови за непречено и поквалитетно извршување на услугите кон граѓаните, преку издајствуваниите законски измени да им се овозможи на комуналните општински претпријатија да земат долгорочни заеми во траење до 10 години, со тригодишен грејс-период и со бришење на каматите. За руралните и за по-

малите општини беа усвоени предлозите за измени во методологијата за распределба на ДДВ, што овозможи определено зголемување на нивниот буџет, а, исто така, со издајствуваниите измени во Законот за минерални сировини, се обезбеди средствата од овие концесии да се распределуваат во сооднос 78 проценти наспроти 25 проценти, во корист на општините. Овие и другите многубројни успеси на ЗЕЛС се темелат на дискусиите и на иницијативите што произлегуваа од делегатите на Генералното собрание и од членовите на Управниот одбор и на комисиите на ЗЕЛС, изнесувани на одржаните седници. Потоа, службите на ЗЕЛС ги преточуваа овие ставови во конкретни предлози и ги упатуваа до централната власт. Во овој процес, ЗЕЛС добиваше поддршка и од странските донатори присутни во нашата земја, а црпише искуства и од сродните асоцијации, како и од европските институции и организации што работат на полето на подобрување на локалната власт, преку свои претставници и делегати. Сета таа добра практика, ЗЕЛС ја пренесува на општините од земјава. Организира голем број обуки и советувања и конференции

и подготвува и издава прирачници и други публикации со цел општините да се градат по европски терк. Општини, што ќе бидат пример во регионот и пошироко и со кои ќе се гордеат нивните граѓани.

Потврда дека ЗЕЛС е на вистинскиот пат и дека има значајна улога во спроведувањето на децентрализацијата во нашата земја се пофалните зборови изнесени во Извештајот на Европската комисија за реформските достигнувања на нашата земја, предаден на Владата на Република Македонија, во октомври. Во извештајот, ЗЕЛС беше претставен како примарен и значаен фактор во создавањето и во раководењето на важните задачи, надлежности и одговорности во движењето напред на процесот на децентрализацијата во Република Македонија.

Следејќи го принципот на политичка неутралност, ЗЕЛС ги проследи и редовните локални избори во земјата, што се одржаа во март. ЗЕЛС подготвено ги пречека новите градоначалници и локални советници, на кои им овозможи брзо запознавање со локалните надлежности, проблемите, ставовите и иницијативите за подобрување на целиот процес на де-

КОЦЕ ТРАЈАНОВСКИ

Претседател на ЗЕЛС

централизација. На почетокот на мај беше конституирано ново Генерално собрание, кое, пак, го избра новиот Управен одбор на ЗЕЛС. Довербата за претседател на ЗЕЛС повторно му беше дадена на Коце Трајановски, кој на локалните избори ги доби гласовите за градоначалник на град Скопје, а за потпретседатели беа избрани: Изет Меџити, градоначалник на општина Чаир и Зоран Дамјановски, градоначалник на општина Куманово.

ЗЕЛС се гордее со своите досегашни постигнувања и со успехите што ги реализира во текот на 2009 година, но се разбира дека и натаму ќе работи на градење на финансиски силна локална власт, со ефикасна администрација, која ќе обезбедува квалитетни услуги за своите граѓани. Затоа од листата на своите систематизирани ставови, ЗЕЛС и понатаму ќе продолжи со лобирањето за обезбедување на најмалку шест проценти од зафаќањето на ДДВ и 30 проценти од персоналниот данок, во полза на општините. Ќе се застапува за промени во законот за финансирање на општините, за донесување законски решенија за легализирање на дивоградбите, за заживување на локалниот економски развој, за поквалитетни услови за реализирање на образованието, за развивање на руралните средини и за исполнување на законските одредби за рамномерен регионален развој... ЗЕЛС и понатаму ќе се соочува со предизвиците за обезбедување демократски амбиент на локално ниво и за градење на македонското демократско општество со силна локална демократија. Сигурни сме дека успешно ќе ги реализираме своите заложби.

ЗА ЗЕЛС

Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија - ЗЕЛС постои повеќе од 37 години (основана е на 26 април, 1972 година). Триесет и седумгодишното работење, ЗЕЛС неуморно го посвети на создавање систем на локалната самоуправа по мерка на граѓанинот и прерасна во авторитативна, респектирана и моќна заедница.

Денес ЗЕЛС продолжува да дејствува како непрофитна организација и единствена национална асоцијација, во која на доброволна основа членуваат сите 84 општини и Градот Скопје, како посебна единица на локалната самоуправа. Основната улога на ЗЕЛС е постојано лобирање за интересите на општините во нашата земја, таа е претставник на нивните ставови пред централната власт, со што се етаблира во значаен партнер на Владата во спроведувањето и развојот на децентрали-

зацијата на власта во земјава. На пети март, 2003 година беше потпишан Меморандум за соработка меѓу Владата на РМ и ЗЕЛС. Заедницата беше во фокусот на интересот и во периодот на градењето на регулативата за децентрализацијата на власта, наметнувајќи се како исклучително моќен и мобилизирачки фактор.

Улогата на ЗЕЛС не се намали и во процесот на имплементирање на бројните надлежности на општините, како што се надлежностите од областа на финансиите, комуналните дејности, урбанизмот, образованието, локалниот економски развој, социјалната заштита, културата, спортот, здравствената заштита, пожарникарството и други. Преку градењето единствени ставови за подобрување на одредени законски решенија и нивно аргументирано презентирање во јавноста и пред централната власт, ЗЕЛС во периодот на

имплементирањето на децентрализацијата на власта успеа да ги детектира недостатоците, да донесе единствени систематизирани ставови во сите области од доверените надлежности и да излобира за спроведување конкретни измени во голем број закони. ЗЕЛС беше иницијатор на процесот на јакнење на капацитетите на локалната власт, со цел тие да се оспособат за извршување на надлежностите и да одговорат на потребите на граѓаните, во насока на обезбедување квалитетен сервис на локалната заедница. Овие обуки ЗЕЛС продолжи да ги врши во континуитет.

Единството во ЗЕЛС претставува огромна придобивка на заедницата стекната во изминатиот период, како резултат на почитување и примена на вредностите на неполитизираност, рамноправност, достапност, лојалност, независност, европски стандарди и професионално работење.

ВИЗИЈА

„ЗЕЛС е посветен на градење на систем на локална самоуправа по мерка на граѓаните, со единици на локалната самоуправа кои се успешни, ефикасни и финансиски независни“

МИСИЈА

Национална асоцијација на единиците на локалната самоуправа која ги застапува и афирмира нивните интереси пред централната власт и јавноста и претставува центар за услуги од сферата на локалната самоуправа.

СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ

1. ЗЕЛС ќе ја има водечката улога во градењето и понатамошното усовршување на системот на локална самоуправа во Република Македонија;
2. ЗЕЛС ќе воспостави механизми за соодветно да одговори на потребите на сите членки;
3. ЗЕЛС ќе обезбеди финансиска одржливост/градење на дополнителни услуги;
4. ЗЕЛС ќе им помага на своите членки во пристапот до ЕУ-фондовите - линк меѓу фондовите на ЕУ и ЕЛС.

ОРГАНИ НА ЗЕЛС

- Генерално собрание
- Управен одбор

- Надзорен одбор
- Комитет на советите

ЧЛЕНСТВО И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

- ЗЕЛС е член на:
- ЦЛРАЕ - Конгрес на локалните и регионалните власти на Советот на Европа,
  - ЦЕМР - Конгрес на европските општини и региони
  - НАЛАС - Мрежа на асоцијации на локалните власти од Југоисточна Европа.
  - АЛДА - Асоцијација на агенции за локална демократија

ГЕНЕРАЛНО СОБРАНИЕ

Генералното собрание е највисокиот орган на ЗЕЛС. Го сочинуваат 85 делегати, односно сите градоначалници на општините и градоначалникот на Град Скопје. Тоа донесува Статут, програма и други акти; 2. Усвојува Годишен извештај, насоки и план за работа; 3. Усвојува Финансиски план и Завршна сметка на Заедницата; 4. Одлучува за промена на целта на здружувањето; 5. Одлучува за основање и укинување на облици и организирање на Заедницата. 6. Одлучува за здружување или разделување од друго здружение и за зачленување во сојузи и меѓународни организации; 7. Констатира прием на нови членови и престанок на членувањето; 8. Од својот состав избира и разрешува членови на Управниот одбор и на Надзорниот одбор; 9. Одлучува за престанок на Заедницата со двотретинско мнозинство; 10. Одлучува за други прашања што не се во надлежност на други органи на Заедницата; 11. Врши и други работи во согласност со Статутот и општите акти на Заедницата.

ГЕНЕРАЛНОТО СОБРАНИЕ НА ЗЕЛС ОДРЖА ДВЕ СЕДНИЦИ

Во текот на 2009 година, се одржаа две седници на Генералното собрание на ЗЕЛС (13 мај, 2009 година и 17 декември 2009 година). На седницата на 13 мај, беше конституирано новото Генерално собрание на ЗЕЛС, бидејќи во месец март, во РМ беа спроведени редовни локални избори. Според статутарните одредби на ЗЕЛС, Генерално собрание се свикнува во рок од три месеци од локалните избори. Новоизбраните градоначалници по функција се делегати на Генералното собрание - највисоко тело на единствената национална асоцијација на локални власти во нашата земја. Околу 1/3 од новоизбраните градоначалници, всушност се реизбрани и повторно ја добија поддршката од граѓаните во општините. На свеченоста присустваа поранешни и новоизбрани градоначалници, претставници од централната власт, од амбасадите и од меѓународните организации и мисии присутни во

земјава. На членовите на претходниот состав на УО на ЗЕЛС, им беа доделени пригодни плакети во знак на благодарност за нивното активно учество и придонес за развојот на Заедницата и на целокупниот процес на децентрализација.

Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, на новоизбраните им посака успех во извршувањето на градоначалничката функција и активно учество во работењето на ЗЕЛС, како и совесно и успешно спроведување на локалните надлежности во нивниот четиригодишен мандат. Во својот говор укажа на успехите на ЗЕЛС постигнати во изминатите четири години, кои најмногу се должат на единството кое се градеше и одржуваше во заедницата, што го направи ЗЕЛС достоин партнер на Владата на РМ. Беа издвоени постигантите успеси во областа на законските измени, кои овозможиле подобро извршување на надлежностите на општините. Како приоритети беа нагласени обезбедувањето на финансиската стабилност на локалната власт

и преземањето на сопственоста на градежното земјиште, како и активностите на полето на обезбедување поголемо искористување на средствата од ИПА-програмите од Европската Унија и развивањето на рамномерниот регионален развој во земјата.

На конститутивната седница, делегатите на Генералното собрание ги изгласаа и 19 –те членови на Управниот одбор на ЗЕЛС, а претседателот на Град Скопје, по функција е член на Управниот одбор. Генералното собрание ги избра и членовите на Надзорниот одбор на ЗЕЛС. Изборот на членовите на Комитетот на советите - нов орган на ЗЕЛС, беше префрлен на УО, како резултат на посложена процедура, која се одвива регионално. Потоа беше одржана и конститутивна седница на Управниот одбор на ЗЕЛС, на која беа избрани претседателот и двајцата потпретседатели.

Втората седница на Генералното собрание се одржа на 17 декември, 2009 година, во Скопје. Беа потенцирани успехите постигнати од лобирањето на ЗЕЛС пред централната власт, односно прифаќањето на стратегијата општините да управуваат со градежното неизградено земјиште и зголемување на зафаќањето од ДДВ за општините. Беа коментирани

и позитивните сигнали од Министерство-то за финансии, за обезбедување долгорочни заеми за комуналните општински претпријатија во поголем долгогодишен период, за што ќе претходи и грејс-период, а во однос на разрешувањето на прашањето на општините кои сè уште се наоѓаат во првата фаза од децентрализацијата се дискутираше за предложената измена и дополнување на Законот за финансирање на општините, преку обезбедување полабави услови за утврдување на кредитоспособноста на општините и обезбедување бескаматен заем од Владата на Р. Македонија. Делегатите изразија разочарување од најавеното намалување на средствата за образование за следната година, за околу 300 милиони денари, во однос на тековната и од намалувањето на средствата од Фондот за патишта за околу 170 милиони денари. Истакнаа дека тоа е сторено токму во клучните области од префрлените надлежности, каде општините во изминатиот период посветија огромни напори и со своето домаќинско и транспарентно работење постигнаа значајни резултати. Претставниците од руралните општини ги изнесоа проблемите со кои тие се соочуваат и изразија благодарност до колегите кои се согласија на зголемување на

долниот праг од одвојувањето од ДДВ, при што повторно потенцираа дека за разлика од урбаните средини, тие имаат многу мали можности за обезбедување средства од сопствени извори, даноци на имот, комуналии и друго. Беше истакнато дека општините треба постепено да размислуваат за начините за преземање и нови надлежности, на кои треба да се посвети особено внимание во 2010 година, пред сè околку располагањето со капиталните инвестиции, и за одредени надлежности во примарното здравство, станбената политика, сообраќајната безбедност и јавниот ред и мир, градежното изградено земјиште и други. Преовладуваа ставовите дека ЗЕЛС во иднина треба уште поцврсто да се бори за своите ставови пред централната власт, особено во однос на обезбедување повеќе финансиски средства за општините со цел и подобро извршување на преземените надлежности. Делегатите на Генералното собрание го усвоија Извештајот за финасиското работење на ЗЕЛС за 2008 година, при што беше потенцирано дека општините треба поажурно да ја исплаќаат членарината кон ЗЕЛС, го разгледаа ревизорскиот извештај, а исто така го усвоија и Буџетот и Акциониот план на ЗЕЛС за 2010 година.

УПРАВЕН ОДБОР

Управниот одбор на ЗЕЛС брои 19 членови, кои се избираат на Генерално собрание, со мандат од две години. Според Статутот, најмалку 30% од членовите на претходниот состав се избираат во новиот, со цел обезбедување континуитет во работењето. Градоначалникот на Град Скопје, по службена должност е член на УО. Членовите на УО, од своите редови избираат претседател и двајца потпретседатели. УО одлучува за основање на комисији, краткорочни работни групи во рамките на ЗЕЛС. Го избира и разрешува извршниот директор. Управува и одговара за имотот на Заедницата и подготвува Годишен и периодичен извештај за својата работа. Заради локалните избори и конституирањето на ново Генерално собрание, на 13 мај беше одржана и конститутивна седница на УО, на која довербата за претседател на ЗЕЛС, повторно му беше дадена на Коце Трајановски, кој по изборите е избран за градоначалник на Град Скопје, а за потпретседатели беа избрани: Изет Меџити, градоначалник на

Општина Чаир и Зоран Дамјановски, градоначалник на Општина Куманово, кои, пак, на локалните избори, по втор пат ја добија поддршката од своите граѓани.

ОДРЖАНИ ШЕСТ СЕДНИЦИ НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС

Во текот на 2009 година, Управниот одбор на ЗЕЛС одржа шест седници. На овие седници членовите на УО дискутираа за сите проблеми со кои се соочуваат локалните власти, предлагаа решенија и начини за лобирање кај централната власт, со цел донесување адекватни решенија или законски измени. На конститутивната седница одржана на 13 мај, беа

изгласани новиот претседател и двајцата потпретседатели на ЗЕЛС, а на продолжението на седницата, на 21 мај, беа избрани делегати на ЗЕЛС во националните тела: Комисијата за следење на развој на системот на финансирање на општините и Комисијата за следење и оценка на исполнетоста на условите за преминување во втората фаза од процесот на фискална децентрализација, како и делегати во меѓународни организации. На седниците на УО членовите ги изнесуваа актуелните состојби во сите области за кои тие добија надлежности, со што се дополнуваа СИСТЕМАТИЗИРАНИТЕ ставови на ЗЕЛС, а реализираното се бришеше од листа-

та. Членовите на УО на ЗЕЛС имаа и три средби со владиниот кабинет, предводен од премиерот Груевски, од кои една беше посветена токму на систематизираните ставови на ЗЕЛС. УО имаше и поединечни средби со одредни министри, кои доаѓаа на седниците на УО, на кои се говореше за важни теми од ресорните области. Беа постигнати голем број успеси во текот на 2009 година, меѓу кои е издејствуваното зголемување за 0,4 % од зафаќањето од ДДВ за 2010 година и неговото континуирано зголемување до 4,5% до 2013 година. ЗЕЛС и натаму настојува да ги реализира своите ставови на ова поле, односно зголемувањето на ДДВ да биде најмалку 6%, а од зафаќањето од персоналниот данок најмалку 30%, бидејќи тоа претставува важен услов за обезбедување на толку потребната финансиска стабилност на општините. Од особена важност во 2009 година беше учеството на претставници на ЗЕЛС во изготвувањето на Стратегијата за управување со градежното неизградено земјиште, каде дефинитивно се утврди дека од 2011 година општините ќе управуваат со ова земјиште. Се издејствуваа и измени во Законот за минерални суровини, во корист на локалните власти, а беа направени и корекции на методологијата за распределба на средствата од ДДВ во корист на руралните општини.

Недоволната финансиска покриеност на надлежностите во образованието, исто така, им задаваше големи проблеми на општините, па се одржаа неколку средби со министерот и беа упатувани и писма до МОН, со цел разрешување на актуелните проблеми. На седниците се говореше и за неисполнувањето на законските одредби во однос на Законот за рамномерен регионален развој и искористувањето на предвидените средства од 1% БДП. Беа поддржани низа проекти на меѓународни организации присутни во земјава, кои ги поддржуваат локалните власти, каде ЗЕЛС активно се вклучуваше. Локалните власти поддржаа и бројни манифестации и активности на државно ниво, како „Ден на дрвото“, потоа активности поврзани со расчистување на речни корита и канали, во соработка со ЦУК и Агенцијата за заштита и спасување, а беше прифатен и Меморандумот за соработка на локалните власти со активностите предвидени во „Декадата за вклучување на Ромите 2005-2015,“ и „Стратегијата за Роми во РМ,“. Реакциите на членовите на УО беа изнесувани на значајни дебати, потоа преку доставени коментари до ресорните министерства за одредени законски предлози и решенија, меѓу кои и за Законот за меѓуопштинска соработка. Тема на разговор на членовите на УО, беше и

изнаоѓањето начини како да им се помогне на општините кои се уште се во првата фаза да ги надминат проблемите со кои се соочуваат. Во тој контекст беа иницирани и одредени измени во Законот за финансирање на локалните власти, а беа иницирани и активности за меѓуопштинска соработка. Блокираните сметки, на општините и јавните претпријатија исто така ја кочеа можноста за давање подобри услуги за граѓаните, па во оваа област беа иницирани законски измени за отпишување на каматите и обезбедување поголем период на отплаќање на долгот. За разрешување на проблемите со ЕВН-ЕСМ, беше формирана специјална Комисија, која ги утврди сите забалешки на општините на ова поле и утврди предлози за преговори со оваа компанија. Токму за овие прашања, на седницата на УО беа повикани и првите луѓе на оваа компанија, со цел обезбедување на заемна соработка за разрешување на проблемите. Внимание беше посветувано и на пробелемите на општините со рурален карактер каде, исто така, на предлог на Комисијата за рурален развој, беа иницирани повеќе предлози и законски измени во однос на концесиите на земјоделско земјиште, минерални суровини, искористувањето на средствата од ИПАРД-програмата и друго.

НАДЗОРЕН ОДБОР

Надзорниот одбор на ЗЕЛС има пет члена избрани од Генералното собрание, со мандат од две години. НО го контролира извршувањето на одлуките на Генералното собрание и Управниот одбор. Ја контролира законитоста и статутарноста на одлуките на Управниот одбор и на Извршниот директор и го контролира финансиското работење и управувањето со имотот на Заедницата. По потреба организира спроведување на ревизија на финансиското работење и на Генералното собрание му доставува мислење за Извештајот за работа и завршната сметка на буџетот на Заедницата и му доставува Годишен извештај за работата. Членовите на Надзорниот одбор избираат претседател на одборот од својот состав.

СЕДНИЦА НА НАДЗОРЕН ОДБОР

Надзорниот одбор на 27 јули, 2009 година, во просториите на ЗЕЛС одр-

жа конститутивна седница на која за претседател го избра Жика Стојановски, градоначалник на општина Илинден. Претседателот на Надзорниот одбор се избира од редот на членовите на Надзорниот одбор, со мнозинство гласови од вкупниот број членови. Претседателот на Надзорниот одбор редовно присуствува на седниците на Управниот одбор на ЗЕЛС без право на глас.

На седницата беше усвоена и Програмата за работа на Надзорниот одбор, а го разгледа и го усвои ревизорскиот извештај за работата на ЗЕЛС за 2008 година.

Во рамките на надлежностите на Надзорниот одбор на ЗЕЛС е и следењето на состојбите со прибирање на членарината на ЗЕЛС, за што тој даде препорака до сите општини да ги намираат заостанатите обврски по оваа основа.

КОМИТЕТ НА СОВЕТИТЕ

Комитетот треба да овозможи зајакнување на улогата на општинските совети во работењето на ЗЕЛС и афирмација на улогата на советниците. Комитетот го сочинуваат 11 членови од кои претседател и 10 членови кои се избираат како претставници на регионите во Република Македонија. Нивниот мандат трае две години, а бројот на мандатите за избор на член на Комитетот не може да изнесува повеќе од осум години. При изборот на членовите се води сметка за обезбедување континуитет во работата за политичката, етничката, регионалната и половата застапеност. Задачите на Комитетот се да ја афирмира улогата на Советот на општината, да ја следи проблематиката од функционирањето на Советот, да го нагласува активниот придонес на советите во процесот на децентрализацијата, да го зајакнува концептот на развој на граѓанското општество и локалната

демократија и друго. Претседателот на Комитетот присуствува на седниците на УО на ЗЕЛС, без право на глас. Во текот на 2009 година Управниот одбор на ЗЕЛС даде препораки до претседателите на советите на планските региони, да ги информираат општинските совети од нивниот регион, да пристапат кон избирање свој претставник во Комитетот на советите, орган на ЗЕЛС.

КОМИСИИ НА ЗЕЛС

ЗЕЛС има вкупно 12 комисии кои ги опфаќаат сите области од надлежност и од интерес на локалната самоуправа. Во текот на 2009 поголем дел од комисиите одржуваа седници на кои се говореше за значајни прашања од областа на локалната самоуправа. Комисиите имаат по осум членови-градоначалници, а во текот на 2008 година дел од комисиите беа проширени и со т.н. технички членови, претставници од администрацијата на одделни општини, од соодветната област. На седниците на комисиите се изнесуваат важни сугестии, забелешки и предлози, кои потоа се разгледуваат од членовите на Управниот одбор. Станува збор за следниве комисии:

1. КОМИСИЈА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ

Претседател: Марјан Ристески,
градоначалник на општина Прилеп

2. КОМИСИЈА ЗА ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА

Претседател: Блерим Беџети,
градоначалник на општина Сарај

3. КОМИСИЈА ЗА КУЛТУРА

Претседател: Владимир Талевски,
градоначалник на општина Битола

4. КОМИСИЈА ЗА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ

Претседател: Жика Стојановски,
градоначалник на општина Илинден

5. КОМИСИЈА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Претседател: Стојан Лазарев,
градоначалник на општина Конче

6. КОМИСИЈА ЗА Е-ОПШТИНИ

Претседател: Зоранчо Алексов,
градоначалник на општина Штип

7. КОМИСИЈА ЗА ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Претседател: Рамиз Мерко,
градоначалник на општина Струга

8. КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И СПОРТ

Претседател: Дарко Митевски,
градоначалник на општина
Македонска Каменица

9. КОМИСИЈА ЗА УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Претседател: Александар Петрески,
градоначалник на Охрид.

10. КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Претседател: Тони Тоневски
, градоначалник на општина
Пробиштип

11. КОМИСИЈА ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Претседател: Сади Беџети,
градоначалник на општина Тетово

12. КОМИСИЈА ЗА РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

Претседател: Николче Чурлиновски,
градоначалник на општина
Валандово

СОРАБОТКА ЗЕЛС – ВЛАДА

Во текот на 2009 година, беа одржани три средби на Управниот одбор на ЗЕЛС, со членовите на Владата на Р.Македонија, а беа организирани и поединечни средби на претставници од ЗЕЛС со одредени министри. Првата средба беше одржана на 10 јуни во просториите на Владата, а беше свикана со цел да се продискутира за препораките

на Владата на РМ усогласени помеѓу Секретаријатот за европски прашања и Министерството за локална самоуправа, кои се однесуваат на исполнување на обврските на нашата земја во правец на евроинтеграцијата, каде определени одговорности имаат и локалните власти. Во областа на антикорупциските мерки беше укажано дека одреде-

ни градоначалници сè уште не ја извршиле законската обврска во рок од 30 дена од започнување на мандатот да ги пополнат анкетните ливчиња за имотната состојба испратени од антикорупциската комисија. Потоа во однос на заложбите на Европската Комисија за професионализација на локалната администрација и почитување на Законот за државни службеници, беа посочени смени и други неправилности направени во општинските сервисни центри. Во областа на обезбедувањето на имплементацијата на Охридскиот договор беа посочени општини кои не се придржуваат кон одредбите за правичната застапеност при вработувањето на различните ентитети во општината и друго. Присутните дискутираа и за обезбедување на исполнување на ефикасност во спроведувањето на Законот за полиција, кој е под строг монито-

ринг од ЕУ, како и во однос на изборот и соработката на општините со полициските командири. Втората средба со дел од владиниот тим министри, предводени од премиерот Никола Груевски, беше одржана на 17 јуни, во просториите на ЗЕЛС, кога се дискутираше за изнаоѓање решенија за подобрување на финансиската состојба на општините, разгледување на прашања од областа на урбанизмот и просторното планирање, од руралниот развој, рамномерниот регионален развој, потоа разгледување на предлози за распределбата на средствата од концесиите, како и нагласување на потребата од донесување закон за трговска дејност со мал обем. Овој состанок беше оценет како продуктивен бидејќи градоначалниците добија конкретни одговори за можностите на Владата и преземањето на нејзините натамошни правци за развојот на децентрализацијата. На овој состанок беше упатен и апел до локалните власти за поголема ажурност во изготвувањето на инфраструктурни проекти за аплици-

рање за средствата за канализации обезбедени од Европската банка за развој во висина од 50 милиони евра, како и за побрзо доставување на проекти за добивање средства од кредитот за реконструкција и ревитализација на локалните и регионалните патишта, во висина од 120 милиони евра. Третата средба беше одржана на трети септември, кога членовите на УО беа поканети на тематска седница на Владата,

посветена на доставените систематизирани ставови на ЗЕЛС. Владата на РМ, на тематска седница, ги разгледуваше доставените систематизирани ставови од ЗЕЛС, односно барања на ЗЕЛС за преземање одредени мерки, во повеќе области од надлежност на локалните власти, со цел подобрување на процесот на децентрализација во земјата.

СРЕДБИ НА ПРЕТСТАВНИЦИ НА ЗЕЛС СО МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ИНСТИТУЦИИ

На 15 мај, на иницијатива на евроамбасадорот Ерван Фуере, новото раководство на ЗЕЛС: претседателот Коце Трајановски и двајцата потпретседатели Изет Мецити и Зоран Дамјановски остварија прва средба со високи претставници на меѓународната заедница, присутни во нашата земја. На средбата, освен специјалниот претставник на Европската Унија и шеф на делегацијата на Европската комисија присутна во нашата земја, присуствуваа и заменик-амбасадорот на Мисијата на ОБСЕ во Македонија, г-ѓа Наталија Дрозд, шефот на Одделот за политички прашања во Мисијата, г. Мајкл Франкленд и директорот на Канцеларијата за демократија и локална самоуправа во УСАИД, г. Двеин Ли. Меѓународните претставни-

ци упатија честитки за конституирањето на највисоките органи на ЗЕЛС, а на раководството на ЗЕЛС му посакаа успех во работата и одржувањето на единството на Заедницата и потенцираа дека тие и понатаму ќе ја поддржуваат децентрализацијата во земјата и локалните власти. Претставниците на ЗЕЛС истакнаа дека ЗЕЛС во следниот период ќе продолжи со реализација на досегашните систематизирани ставови, најгласувајќи ја потребата од поголема финансиска независност на општините, менаџирањето со градежното земјиште, искористувањето на средствата од фондовите од ИПА-пограмата и реализација на законските одредби за рамномерен регионален развој. Раководството на ЗЕЛС имаше уште една средба со евроамбасадорот Фуере, на 13 октомври, на која се дискутираше за создавањето услови за поголема финансиска независност на општините и почитувањето на законските одредби кои се однесуваат за локалните власти, особено во однос на законот за рамномерен регионален развој.

На осми јули, претседателот на ЗЕЛС,

во просториите на ЗЕЛС, се сретна со Лоран Бове, претседател на регионот Долна Нормандија од Република Франција, претставници на регионалниот совет и на локални власти како и претставници од француската амбасада во РМ. Се дискутираше за развивање на соработката на локалните власти меѓу двете држави и создавање можности за размена на искуства на полето на развивањето на децентрализацијата.

Во просториите на ЗЕЛС, на 16 јули, 2009 година, претседателот на ЗЕЛС се сретна со министерката Злата Плоштајнер, задолжена за локална самоуправа и регионален развој во Република Словенија. Дискусиите се водеа во насока на изнаоѓање можности за пренесување на позитивните искуства од оваа европска држава за надградување и развивање на процесот на децентрализација во областите на финансирање на општините, за креирањето на политиките за меѓуопштинската соработка и регионалниот развој, како и за искористувањето на европските фондови, особено оние за меѓугранична соработка.

АКТИВНОСТИ И ИНИЦИЈАТИВИ

ПОСТИГНУВАЊА ВО ПРАВЕЦ НА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ОПШТИНИТЕ

Во 2009 година локалните власти, најголем приоритет му посветија на прашањето за постигнување на поголема финансиска стабилност, односно исполнување на барањето за зголемување на зафаќањето од ДДВ од 3% на најмалку 6%, и зголемувањето на зафаќањето на персоналниот данок, кој во европските земји претставува еден од основните извори на приходи на општините, да изнесува најмалку 30% наместо сегашните 3%. Под силен притисок на ЗЕЛС, Владата дефинитивно овозможи зголемување на ДДВ, за 2010, да изнесува 3,4%, кое континуирано ќе се зголемува, односно до 2013 ќе изнесува, 4,5%. Сепак, на седницата на УО во декември, беа упатени критики до централ-

ната власт поради намалувањата на средствата за образование за општините за 2010 година, за околу 300 милиони денари, како и за намалувањето од околу 170 милиони денари, што им се распределуваат на општините од Агенцијата за патишта, а кои се наменети за изградба и зимско одржување на општинските улици и патишта. Со поддршка на УСАИД беше развиен софтвер за аналитички пристап во утврдувањето на аргументите за финансиската состојба во општините, што ќе послужи за изготвување компаративни симулации за прикажување на реалните финансиски показатели за општините, како аргумент за потребите на општините, засновани врз факти. Министерството за фи-

нансии им забележуваше на општините за намаленото собирање на нивните изворни приходи, особено на данокот на имот, каде процентот на наплата во голем број општини бил помал од 50% , за што беше преземена обврската да се направи стратегија за подобрување на наплатата на изворните приходи. Од УО беше иницирана и потребата за изработка на верзија за усогласување на методологијата за проценка на вредноста на објектите, предмет на данок на имот, чија предлог-верзија ќе биде доставена до Министерството за финансии. На иницијатива на руралните општини, во Комисијата за следење на процесот на фискална децентрализација, беше покренато и барање за вос-

поставување нова методологија за распределбата на ДДВ во корист на помалите и руралните општини, со што беше зголемен долниот праг, односно фиксниот износ на средствата од досегашните 2 милиони, се зголеми на 3 милиони денари, а останатиот дел од средствата ќе се распределува во согласност со досегашната методологија. Дискусиите и заклучоците на УО во однос на обезбедување на подобноста на општините за минување во втората фаза од фискалната децентрализација беа иницирани и на состаноците на Комисијата. До крајот на 2009 година, во првата фаза од фискалната децентрализација останаа уште 17 општини, за кои ЗЕЛС дополнително се ангажира со иницирање законски измени и со помош на воспоставување меѓуопштинска соработка за исполнување на критериумите. За одблокирање на општинските сметки, ЗЕЛС континуирано лобира во Министерството за финансии, од што произлезе предлогот за измена и дополнување на Законот за финансирање на општините, во кој се планираат многу полабави услови за утврдување на

кредитоспособност на општините, се предлага и можност за едногодишно или повеќегодишно помагање на општините со блокирани сметки, со обезбедување бескаматен заем од Владата на Р. Македонија. Членовите на УО во континуитет дискутираа и за задолжените општини и јавните комунални претпријатија, по што ЗЕЛС преговараше директно со Министерството за финансии и успеа да обезбеди законски измени со кои беше овозможено за комуналните општински претпријатија, земање долгорочни заеми во траење од 10 години, со 3-годишен грејс период и бришење на каматите, со цел непречено и поквалитетно извршување на услугите кон граѓаните. Членовите на УО на седниците дискутираа и за потребата од измени на повеќе закони со цел обезбедување поадекватни можности за локалните власти. Благодарение на аналитичкиот пристап кон проблемите, ЗЕЛС иницира промени на значителен број закони. На средбата одржана на 27 август 2009 година во Владата на РМ, со министерот за економија и директорот на УЈП, претставниците на ЗЕЛС,

како клучно прашање ја наметнаа распределбата на средствата наменети за општините по основа на концесии за рудни богатства и концесии на минерални сировини, по што беа издејствувани измени во Законот за минералните сировини, со кој се обезбеди децентрализирана надлежност во инспекцискиот надзор, а средствата од концесиите да се распределуваат во сооднос 78 наспроти 22% во корист на општините. Се бараше и изменување и дополнување на Кривичниот законик, односно противправната експлоатација на минералните сировини да добие статус на кривично дело, а не, само на прекршок. Иницирана беше и постапка за промена на Законот за комуналните такси, каде беше извршена промена на методологијата на пресметка на оваа јавна давачка од фиксен на процентуален износ за користење на услугите на паркинг.

ПРИФАТЕНИ БАРАЊАТА НА ЗЕЛС СО ГРАДЕЖНОТО НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ ДА УПРАВУВААТ ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ

Долгогодишните дискусии на УО и притисоците на ЗЕЛС, општините да управуваат со градежното неизградено земјиште, како важен предуслов за обезбедување локален економски развој, дефинитивно беше прифатено од Владата на РМ. Најнапред беше формирана Работна група за изготвување Стратегија за децентрализација на управувањето со градежното земјиште, во која членуваа претставници од ЗЕЛС, од Министерството за транспорт и врски и од Министерството за локална самоуправа, а која беше поддржана од УСАИД „Програмата за локална самоуправа“. Министерството за транспорт и врски, во ноември објави дека од први јануари 2011 го-

дина општините ќе можат да управуваат со градежното земјиште, што значи локалните власти ќе можат да го продаваат, да го издаваат под закуп и да влегуваат во имотноправни односи во име на Републиката, надлежност што сега ја врши централната власт. На декемвриската седница на УО и на втората седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, беше дискутирано дека префрлањето на оваа надлежност треба да се обезбеди многу порано и наедно да се направат дополнителни напори и притисок до централната власт, во новиот Закон за градежно земјиште, општините да го добијат на управување и градежното изградено земјиште или да добијат процент од

неговото продавање. ЗЕЛС со Министерството за транспорт и врски дискутираше и за донесувањето на Законот за третман на бесправно изградените градби, со кој се очекува да се надминат проблемите кои се појавени во текот на минатите години со овој вид градби, а со кој во иднина ќе се придонесе и за целосно имплементирање на Законот за градење. Општините бараат што поскоро донесување на овој закон, за што дадоа бројни сугестии при неговата подготовка. ЗЕЛС се вклучи и во изготвувањето на промените за измени на Законот за градење, за што беше организирано дводневно советување со претставниците на Министерството за транспорт и врски, во Охрид.

ИЗДЕЈСТВУВАНИ ЗАКОНСКИ ПРОМЕНИ ЗА ПОДОБРУВАЊЕ НА СОСТОЈБИТЕ ВО РУРАЛНИТЕ ОПШТИНИ

Проблемите со кои се соочуваат руралните општини во процесот на децентрализацијата, најмногу ги разгледуваше Комисијата за рурален развој при ЗЕЛС. И новиот состав

на Комисијата, утврден по локалните избори, продолжи со дополнувањето и лобирањето по систематизирањето на ставовите од оваа област. Новиот состав на Комисијата, исто така, ги

потврди ставовите дека општините се заинтересирани за поседување на земјоделското земјиште, пасиштата и шумите, како за потребите на руралниот развој и развојот на

земјоделието, така и за потенцијалните развојни области во градовите и населените места и неопходните области за јавна рекреација. Руралните општини бараат да бидат вклучени во постапката на управување и распределба со државното земјоделско земјиште, односно располагањето, давањето под закуп и други форми на управување со истото, и

истото да биде извршено по претходно добиено мислење од страна на општината на чија територија се наоѓа соодветното земјиште. Беше постигнато, општините да бидат повикани да номинираат свој претставник кој ќе учествува на јавното отворање на апликациите добиени по отворен повик за распределба на државно земјоделско земјиште.

Исто така, беше иницирано и барањето земјоделското земјиште кое е расцепкано до 2 хектара да се предаде на управување на општините, како и општините да имаат увид во податоците на издаденото државно земјоделско земјиште под закуп по општини и увид во земјиштето кое сè уште не е дадено под закуп. Руралните општини бараат средствата добиени од закупниците на земјоделското земјиште да се распределат во сооднос 20/80 помеѓу државата и ЕЛС која издава под закуп. Во 2009 година ЗЕЛС ја продлабочи соработката со МЗШВ, особено соработката со Телото за управување на ИПАРД-програмата и со Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој. Беа одржани неколку средби на кои беа изнесени проблемите со кои се соочуваат руралните општини при планирањето на руралниот развој, а беше оддржана и конференцијата за рурален развој на која беше презентирана ИПАРД-програмата и обврските кои општините ги имаат за нејзино спроведување.

СТАВОВИ ОД ОБЛАСТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Како и во претходните години и во 2009 година, локалните власти се соочуваа со големи проблеми во областа на образованието. Беа конституирани нови членови на Комисијата за образование при ЗЕЛС, како и членовите на техничката група, составена од советници за образование во одредени општини, кои на трите седници на Комисијата ги изнесоа актуелните проблеми во образованието и даваа предлози за нивно надминување. ЗЕЛС активно учествуваше при реализација на Проектот на ОБСЕ „Помош на општините за локално раководење со образованието“ кое опфати три тродневни обуки за советниците за образование на општините и беше заокружено со издавање брошура, каде беа утврдени должностите и одговорностите, како и вештините и знаењата што треба да ги поседува советникот за образование при општината.

Во месец декември ЗЕЛС испрати писмо до министерот за образование, како остра реакција на локалните власти поради намалувањето на средствата за 2010 година. Беше остварена и непосредна средба со министерот, на

која беше посочено дека ќе се направат напори недостигот на средства МОН да го обезбеди со ребаланс на Буџетот. На крајот на 2009 година беа констатирани поголем број ставови за образование, кои беа испратени до МОН: 1. враќање на финансиските средства за образование, најмалку на минатогодишното ниво; 2. обезбедување на дополнување на средствата за реалните трошоци за превоз на вработените во образованието над 825 денари, особено во руралните средини, каде наставниот

кадар патува на поголеми далечини до училиштата; 3. неопходност МОН да ја следи политиката на зголемување на цената на горива и електрична енергија и во согласност со тоа да се обезбеди префрлање на дополнителни финансиски средства до општините; 4. очекуваното покачување на платите на наставниците, во месец март, согласно Колективниот договор, да биде соодветно и навремено, придружено со адекватни средства до општините; 5. осигурувањето на училиштата и опремата во училиштата, особено компјутерите, претставуваат дополни-

телно финансиско оптоварување на училиштата, за кое МОН не префрлило дополнителни финансиски средства; 6. училиштата од руралните средини, особено оние каде училишната зграда е во лоша состојба, осигурителните компании не сакаат да склучат договор за осигурување или тоа го условуваат со дополнителни бонуси при осигурувањето, што значи училиштата треба да издвојат уште повеќе средства; 7. поради несоодветен напон, односно несоодветно напојување на електричната мрежа, настанува оштетување на комјутерите и настанува голема штета,

проблем на кој општините предупредија уште во стартот на спроведувањето на акцијата, комјутер за секое дете; 8. одржувањето на комјутерската мрежа е несоодветно поради толку малку луѓе понудени од Министерството за информатика, па се чека на ред и по месец и повеќе; 9. потребно е да се обезбедат дополнителни средства во Буџетот за образование за најавените предмети за следната учебна година, која е во оваа буџетска година, потребата од наставен кадар за предметот етика; 10. МОН да ја преиспита оптовареноста на децата со наставна програма; 11.

средното задолжително образование соодветно треба да биде следено и со финансиски дополнителни средства за превоз на децата и за сместување на истите, каде бројот во ученичките домови е пополнет; 12. МОН итно да изработи Правилник за задолжително средно образование; 13. Да се обезбеди олеснување на постапката за добивање согласност за технички персонал во училиштата, потребен како резултат на засилени санитарни мерки и исто така и заради зголемена опфатеност на ученици; 14. Итно да се надмине проблемот со учебници.

ПРЕДИЗВИЦИ ВО ОБЛАСАТА НА ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА ЗАКОНСКИТЕ ОДРЕДБИ ЗА РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ

Во текот на 2009 година имплементирањето на Законот за рамномерен регионален развој се одвиваше со одредени недоследности, односно непочитување на законските одредби во делот за издвојување на средствата за поттикнување на регионалниот развој од Буџетот на РМ и тоа годишно во висина од најмалку 1% од БДП. Воедно, општините изразија незадоволс-

тво поради некофинансирањето за работата на центрите, во износ од 50% партиципација што треба да ја обезбеди државата. Општините ја посочуваа и потребата од подобрување на комуникацијата помеѓу сите релевантни фактори за спроведување на политиката на регионален развој (Министерството за локална самоуправа, Бирото за регионален развој, Советите за развој

на планските региони и Центрите за развој на планските региони), како и потребата од јакнење на капацитетите на Центрите за изготвување проекти од регионално значење. Беше издејствувано, во рамките на Комисијата за оцена на предлог-проектите да биде вклучен и претставник од ЗЕЛС. Со помош на ЗЕЛС обезбедена е поддршка од странски донатори за сите 8 плански региони

(Вардарски, Источен, Југозападен, Југоисточен, Пелагониски, Полошки, Североисточен и Скопски плански регион). Успешните искуства што најнапред ги воспостави ГТЗ во унапредувањето на Југоисточниот и Источниот плански регион, во 2009 година започна да го спроведува и во Југозападниот и Полошкиот регион. Вардарскиот и Североисточниот ја имаат поддршката и помошта од УНДП. Пелагонискиот плански регион е поддржан од ПРЕДА, домашна организација финансирана од СДЦ, а додека пак Скопскиот плански регион во 2009 година ја доби поддршка од УСАИД. Конституирани се сите Совети на плански региони, а заклучно со 2009 година екипирани се и Центрите за развој на планските региони. Изготвени се и донесени Програми за развој на планските региони и усогласени со Стратегијата за регионален развој на РМ. По локалните избори избрани се и нови претседатели на Советите на Развојни плански региони. На 28 и 29 ноември, во Маврово беше одржана седница на Комисијата за рамномерен регионален развој при ЗЕЛС, на која за претседател беше

избран градоначалникот на Валандово, Николче Чурлиновски, кој наедно е претседател на Советот на Југоисточниот регион. Истовремено беше одржана дводневна обука на членовите на Комисијата, а беа

повикани и министерот за локална самоуправа и директорот на Бирото за регионален развој, со кои се водеше дискусија за надминување на проблемите во оваа област.

АКТИВНОСТИ НА АД ХОК КОМИСИЈА ЗА НАДМИНУВАЊЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ СО ЕВН-МАКЕДОНИЈА

Во 2009 година беше утврден новиот состав на ад хок комисија за надминување на отворените прашања помеѓу ЗЕЛС и ЕВН, со мандат да изготви препораки и тековно да дава упатства за конкретни активности во насока на надминување на отворените прашања и проблеми помеѓу општините во Републиката и ЕВН-ЕСМ и да доставува мислења и препораки до Управниот одбор на ЗЕЛС и ЕВН-ЕСМ. За претседател на ад хок комисијата е избран Благоја Деспотовски, градоначалник на Општина Кичево. Комисијата изготви заклучоци кои по добиените забелешки од членовите на УО и доставените мислења од општините, беа испратени

до претседателот на Управниот одбор на Ад ЕВН Македонија, Георг Валднер, како и до потпретседателот на Владата на РМ за економски прашања, Владимир Пешевски, како резултат на заинтересираноста на централната власт за следење на овие состојби и овозможување поддршка за изнаоѓање решенија. СИСТЕМАТИЗИРАНИТЕ ЗАКЛУЧОЦИ се однесуваат на разрешување на повеќе дилеми од оваа област меѓу кои и на дилемата за дупло фактурирање на надоместокот за енергетска моќност, еднаш во постапка на добивање енергетска согласност и изградба на објектите, а потоа тековно со месечните сметки. Исто така во ставовите се утвр-

дени и други значајни прашања и тоа за заостанатите долгови на општините и јавните претпријатија, за судските постапки и „дивите“ приклучувања, за евидентирањето на наплатата за комуналната такса и третманот на каматите. ЗЕЛС бара прашањето со долговите на јавните претпријатија итно да се разгледа во рамките на ад хок комисијата и кон јавните претпријатија да се применат истите механизми за надминување на долговите како кон општините (ре-програмирање на исплатата на долгот, бришење на каматите итн.) Исто така, во заклучоците внимание е посветено и на потребата од усогласување на плановите за инвестирање, како резултат на одредени сознанија дека речиси 90% од прикажаната инвестиција се наплатува и од самите корисници – граѓаните по основа на извршена услуга. Истото се однесува и за преместување на водови и цели линии, при што за потфатот се фактурира, а конечно ЕВН го прикажува како инвестиција. На состанокот се очекува да се дискутира и за обезбедувањето константен напон од 220 В, во сите општини, што не кореспондира со

сегашната состојба на теренот каде има показатели дека некаде се дистрибуира напон од 160 В. На состанокот ќе биде истакнато и прашањето за укинувањето на Корисничко- енергетскиот центар - КЕЦ во општина Дебар со што се создадени дополнителни проблеми за граѓаните поради непостоење на интервентни екипи кои би го покривале ова подрачје. Исто така, тема на разговор ќе бидат и состојбите каде мрежата на ЕВН се отстапува на користење на кабелските оператори, при што ЕВН–ЕСМ наплатува надоместок за користење на

истата, за што локалните власти сметаат дека оваа постапка е противправна и ЕВН нема право да генерира приходи заобиколувајќи ја општината. Од особена важност е прашањето при реконструкција или обновување на мрежата на ЕВН, да биде преземена обврска за враќање во првобитна состојба, особено враќање на уличните светилки. Претставниците на ЗЕЛС ќе инсистираат ЕВН да ги усогласи цените при наплата на користење на услугите со реалните цени на пазарот. Поради тоа се предлага тарифникот заемно да биде разгле-

дан и усогласен во рамките на оваа комисија. При фактурирањето на услугите за инсталација на нисконапонски мрежи, далноводи итн. да се изземат износите на услугите кои се наплатени од граѓаните. При инвестиција од страна на индивидуално физичко или правно лице, како и должноста трафостаницата или далноводот да се отстапи на ЕВН со обврска за тековно одржување, но притоа, доколку на истата се приклучат и други корисници, соодветно да се изврши исплата на инвестиран износ.

ЗЕЛС ИМ ПОМОГНА НА ОПШТИНИТЕ ВО СТАНДАРДИЗИРАЊЕТО НА ТУРИСТИЧКИТЕ ЗНАЦИ

Во отсуство на законска регулатива во нашата земја, за примена на стандардизирани и унифицирани туристички знаци на цела територија и со цел одбегнување на шаренилото во одбележувањето на значајни туристички дестинации или објекти во земјава, ЗЕЛС со поддршка на Холандската развојна заедница (СНВ) изготви „Прирачник за локални туристички знаци во согласност со европските искуства“. Прирачникот е од исклучително значење за општините

и ќе придонесе тие да изградат методи, техники и пристапи за решавање на проблематиката со туристичките знаци и ќе им ја олесни работата на општинските органи во пристапот кон регулирањето на оваа материја. Европските стандарди за туристички знаци беа патоказ за стручните лица од општините Сарај, Чаир и Ѓорче Петров кои учествуваа во подготвувањето на Прирачникот. Вака подготвениот Прирачник претставува рамка која во иднина може да се мену-

ва и надополнува согласно потребите што ќе произлезат при неговата примена. Беа организирани повеќе работилници за изготвување на Прирачникот, од кој по еден примерок добија сите општини, а СВН пристапи кон директна примена на изнесените правила, во три општини: Чаир, Берово и Маврово Ростуше. Беше укажано дека, во отсуство на законска регулатива, овие понудени правила може доброволно да ги примени секоја општина, по пре-

тходно прифаќање на предлозите од општинскиот совет. Од Министерството за транспорт и врски е најавено дека ќе направат обиди во рамките на Правилникот за сообраќајни знаци, опрема и сигнализација да се инкорпорираат од-

редби кои се однесуваат и на туристичката инфраструктурна сигнализација, а Прирачникот на ЗЕЛС ќе претставува солидна база за имплементирање на одредени решенија. Присутните беа информирани дека е формирана работна

група која работи на изготвување на националните стандарди за сообраќајни и туристички знаци, особено што поставувањето на туристичките знаци претставува дополнителна поддршка во развојот на локалната економија.

ИНТЕНЗИВИРАНА СОРАБОТКАТА МЕЃУ ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ ОД МАКЕДОНИЈА И ОД ФРАНЦУСКИОТ РЕГИОН ДОЛНА НОРМАНДИЈА

Повеќе македонски општини од 22 до 25 јуни 2009 година остварија посета на неколку градови од регионот Долна Нормандија и средби со регионалните советници, во рамките на интензивирањето на соработката на нашата земја со Република Франција. Претставниците од Општина Струга го посетија Вистреам, општините Охрид и Вевчани беа пречекани од општините Каен и Херменвил, каде размениле искуства за развојот на историскиот и одржлив туризам. Шумското богатство со кое располага околината на градот Парк Нормандимен било тема на разговор меѓу претставниците од Општина Берово, Општина Тетово овозможи интензивирање на соработката на младите средношколци од оваа општина со оние од градот Лузји, а соработка остварија и општината Дебар

и градот Иф. Во јули, беше реализирана возвратна посета на дел од овие општини кај нас, при што го посетија и ЗЕЛС. Беше оддржана средба и со високи претставници од регионот Долна Нормандија и од француската амбасада во РМ, регионалната советничка од Долна Нормандија, Паскал Коши и Антонела Валморбида, директорка на Здружението на агенции на локална демократија (АЛДА), кое ја менаџираше Програмата за студиското патување. Беше изразено задоволство од воспоставената соработка и можноста за црпење на искуствата од оваа земја и локалната власт. На 16 септември 2009 година, во просториите на ЗЕЛС дојде и вршител на должност амбасадор на Република Франција во РМ, г-ѓа Изабел Гинел и гостите од регионалниот совет на регионот

Долна Нормандија, неколкуте градоначалници и членови на општинската администрација и истакнати претставници на културни организации и комисии од областа на културата од овој регион. Се дискутираше за организацијата на локалната самоуправа во овие две земји и за развивањето на можностите за помошта што овој регион може да им ја понуди на нашите општини. Во рамките на оваа посета беше организирана дебата за збратимување на градови заедно со претставници на 12 македонски општини. Како подготовка за овој настан и проектирањето на нови активности за следната година, на 17 и 18 септември, во Охрид, сите партнери од Проектот за децентрализирана соработка Долна Нормандија-Македонија одржаа годишната средба.

КОНФЕРЕНЦИИ, НАСТАНИ И ОБУКИ

КЛУЧОТ ЗА СОФТВЕРОТ НА „ОПШТИНСКИТЕ ЦЕНТРИ ЗА УСЛУГИ“, СУДЕП МУ ГО ПРЕДАДЕ НА ЗЕЛС

На 2 јули 2009 година, официјално беше затворен проектот СУДЕП „Општинските информативни центри,, преку кој граѓаните од 36 општини во РМ, преку канцелариите на овие центри, во иднина ќе добиваат унифицирани и стандардизирани услуги и информации од повеќе области што се во надлежност на локалните власти, односно ќе добиваат уедначени услуги што се однесуваат на општинската организациона структура, надлежностите, комуналните услуги, процедури за добивање различни видови дозволи, процедури за регистрација на нови бизниси, проекти со меѓународни донатори, соработка со НВО и друго. Свеченоста беше одржана во хотелот „Александар Палас,, во Скопје, каде клучот, односно правото за

користење на софтверот, Прокетот СУДЕП му го предаде на ЗЕЛС. Тоа значи дека сите општини кои во иднина ќе бидат заинтересирани за воведување на вакви центри за услуги во рамките на својата општина ќе можат да се обратат во ЗЕЛС. Канцелариите на општинските центри на услуги се формираа во изминатите две години, со финансиска поддршка на Европската Унија, преку Проектот „Поддршка на процесот на децентрализација“, кој го имплементираше Финската консалтинг меѓународна група, поткрепена со голем број домашни експерти. Проектот опфаќаше опремување на канцелариите и инсталирање на унифициран софтвер кој ќе обезбедува понуда на стандардизирани услуги и информации за граѓаните, а преку

Проектот беа обезбедени и обуки за вработените во центрите за негово користење. Дел од општините располагаат со сличен тип вакви центри, подржувани од други меѓународни организации кои ја наметнаа потребата и заложбата на ЗЕЛС насочена кон создавање можности за донесување национална стратегија или концепт во кој ќе бидат сублимирани сите важни

прашања околу стандардизирањето и унифицирањето на процедурите, одржувањето и надградувањето на овие центри кои се од особена важност за децентрализацијата и приближувањето на земјата кон Европската Унија. Општинските центри претставуваат посредник меѓу општината и граѓаните кои треба да бидат постојано информирани за активностите на нивна-

та локална самоуправа. На свеченоста присуствуваше и евроамбасадорот Ерван Фуере кој меѓу другото забележа дека промената на обучуваните лица за извршување на овие обврски ќе го уназади напредокот на локалната власт, при што истакна дека овие центри ќе придонесат за зголемување на транспарентноста и намалување на какви било можности за корупција.

ЗЕЛС ДОНИРА ОПРЕМА ЗА СИМУЛТАН ПРЕВОД НА 29 ОПШТИНИ

ЗЕЛС потпиша договори со 29 општини од земјава, на кои им ја предаде во употреба опремата за симултан превод, што беше инсталирана во секоја од нив, а во согласност со Устав загарантираните права на граѓаните од етничките заедници за изразување на мајчиниот јазик, каде процентот на застапеноста на

етничкото население е поголем од 20% од вкупниот број жители во општината. По тој повод на 17 јули 2009 година во салата на Советот на Општина Чаир, беше одржана завршна манифестација. На завршната свеченост присуствуваа голем број градоначалници, гости, а поздравен говор одржаа претседателот на

ЗЕЛС, Коце Трајановски, швајцарската амбасадорка, Н.Е. Никол Вирч, заменик-министерот за локална самоуправа, Фарук Фератовски и градоначалникот на Општина Чаир, Изет Меџити. Дваесет и пет општини: Боговиње, Брвеница, Бутел, Чаир, Чашка, Центар Жупа, Дебар, Долнени, Кичево, Куманово, Липково,

Маврово – Ростуше, Петровец, Пласница, Сарај, Град Скопје, Сопиште, Струга, Студеничани, Теарце, Тетово, Врапчиште, Зајас, Зелениково и Желино од ЗЕЛС добија опрема за симултан превод на два јазика, а четирите општини: Шуто Оризари, Чучер - Сандево, Гостивар и Крушево добија опрема за симултано преведување на три јазици. Беше укажано дека ова е доказ дека ЗЕЛС и локалните власти покажуваат дека мултикултурализмот и мултиетничкото општество функционира во секојдневниот живот во нашата земја, на локално ниво, меѓу нашите граѓани. Ова е придонес на општините за побрзо остварување на одредбите на Охридскиот договор и придонес на патот на побрзото евроинтегрирање на нашата земја. Беше истакнато дека придобивките од опремата се повеќекратни бидејќи ќе придонесат за уште поголема ефикасност на советите и намалување на времетраењето на седниците, кои беа долги поради консекутивното преведување. Средствата што ги заштедија општините за набавка на опремата ќе можат да ги потрошат за задоволување на други потреби на граѓаните, а вака инсталираната опрема ќе можат да ја употребуваат и невладините организации и општинските комисии за

односи меѓу заедниците што ги поддржува ЗЕЛС и кои се формираат исто така со цел реализација на со закон утврдените права на етничките заедници. Претседателот Трајановски им се заблагодари на швајцарската влада и на Швајцарската агенција за соработка и развој. Средствата за опремата, во износ од 27 милиони денари, претставуваат дел од директната буџетска помош што ЗЕЛС ја доби во септември 2005 година од Швајцарската агенција за соработка и развој (СДЦ) и кои беа предвидени во рамките на Програмата „Самостојност на ЗЕЛС и услуги“, чија реализација се однесува на периодот 2007 -2010 година. ЗЕЛС целата постапка за инсталирање на опремата ја водеше транспарентно и отчетно.

Во рамките на овој проект ангажираше експерти од Европската Унија кои направија увид во општинските простории каде ќе биде извршена инсталацијата по што на општините им доставија техничка документација со насоки какви измени и приспособувања треба да направат пред започнувањето на инсталирањето. Беше спроведена тендерска постапка, со помош на Комисија за јавни набавки, составена од градоначалници, претставници од СДЦ, ОБСЕ и Министерството за локална самоуправа. Испораката на опремата, според спроведената тендерска постапка, им беше доверена на стручни лица од АД „Македонски Телеком“, а инсталацијата на кабините ја вршеше фирмата „Дуна Компјутери“.

ПРОМОЦИЈА НА КОМЗ И ПРИРАЧНИКОТ „ПРАКТИЧЕН ВОДИЧ ЗА РАБОТАТА НА КОМИСИИТЕ ЗА ОДНОСИ МЕЃУ ЗАЕДНИЦИТЕ“

На 24 септември 2009 година, во Скопје, ЗЕЛС организира Конференција на која го промовираше прирачникот „Практичен водич за работата на комисиите за односи меѓу заедниците“, што претставуваше еден дел од низата активности кои беа преземени во текот на 2009 година, за поддршката на КОМЗ, во рамките на Проектот „Самостојност на ЗЕЛС и услуги,, финансиски поддржан од Швајцарската агенција за соработка и развој – СДЦ. Целта беше поттикнување на формирањето на овие комисии, а потоа и зајак-

нување на капацитетите на нивните членови. Публикацијата овозможи промовирање на нивното постоење и работењето, бидејќи тие претставуваат значајна алатка, механизам на развивање на мултикултурализмот, развивање на социјалниот дијалог и консензуалната демократија, доближување на различните етнички интереси и намалување на евентуалните тензии во локалните заедници. Нивното формирање е утврдено согласно Законот за локална самоуправа, член 55, каде формирањето на КОМЗ претставува

обврска на единиците на локална самоуправа, според кој во општините каде има најмалку 20% од вкупниот број жители - припадници на одредена заедница се формира Комисија за односи меѓу заедниците, која ја сочинуваат подеднаков број претставници од секоја заедница застапена во општината. ЗЕЛС ги поттикнуваше општините да формираат вакви комисии, не само онаму каде налагаат законските одредби, туку и во општини во кои практично функционирање на комисиите би имало голема ползност за локална-

та власт и населението. За таа цел, ЗЕЛС во текот на месец јули, организираше две еднодневни работилници, на тема „Обуки за формирањето и мандатот на КОМЗ“, на кои присуствуваа претставници од советите и од локалната администрација од општините. Потоа даваше поддршка при нивното формирање, изготви и база на податоци на формираните триесетина вакви комисији, што покажа дека вакви комисији фор-

мирале и општини кои не подлежат на законската обврска. ЗЕЛС потоа изготви Декларација која по усвојување од страна на Управниот одбор на ЗЕЛС, беше доставена на усвојување до сите општини.

Од 14 октомври, до 7 ноември, 2009 година, ЗЕЛС организираше четири дводневни обуки за претставниците на формираните комисиите, со цел зајакнување на нивните капацитети и запознавање со улога-

та, задачите и активностите што треба да ги спроведуваат во рамките на Комисијата. Првата работилница се одржа во Скопје, на која беа поканети претставници од КОМЗ од 10-те општини од Скопскиот регион и Градот Скопје. Потоа следуваа обуки во Маврово, Струмица и Струга. На работилниците присуствуваа претседателите на КОМЗ и по еден претставник од секоја етничка заедница застапена во Комисијата.

„ПРАКТИЧЕН ВОДИЧ ЗА РАБОТАТА НА КОМЗ“

ЗЕЛС го подготви и издаде прирачникот „Практичен водич за работата на комисиите за односи меѓу заедниците“, со кој се промовира постоењето и работењето на КОМЗ. Во него се опфатени постапките за формирањето на комисиите, дадени се препораки за нивното работење, остварувањето на меѓусебната соработка и соработката што тие треба да ја имаат со Советот на општината, градоначалникот и сите ентитети кои живеат во општината. Прирачникот исто така ќе им ја олесни работата на членовите на овие комисији. Комисиите придонесуваат за подобру-

вање на меѓуетничките односи и мултиетничката демократија во нашата земја и претставуваат вистински двигател на демократскиот развој и на демократските односи во земјата, показател за степенот на остварување на Охридскиот договор и воспоставувањето на соживот меѓу граѓаните од земјава, независно од нивната етничка припадност. Формирањето на комисији е потврда за високото ниво на свесност кај локалните власти дека непречена реализација може да имаат само одлуките кои се донесени со консензус од сите членови на етничките заедници во општината.

САЕМ НА ОПШТИНИТЕ „ЗЕЛС ЕКСПО“ ОДРЖАН ПО ПЕТТИ ПАТ

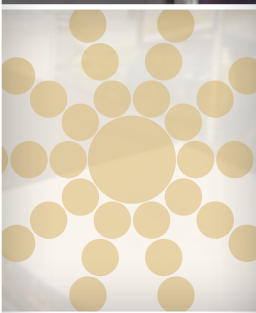
ЗЕЛС, на 25 и 26 ноември 2009 година, на Скопски саем во халата 1 - Метрополис Арена, по петти пат го организира Саемот на општините „ЗЕЛС ЕКСПО 2009“. На оваа саемска манифестација учествуваа околу пе-

десетина општини, претставници на странски проекти и од бизнис секторот. Генерален спонзор на саемот беше Швајцарската агенција за соработка и развој – СДЦ, а беа обезбедени и медиумски спонзори, кои овозможиле пошироката јавност да

се запознае со актуелните состојби во областа на децентрализацијата, но и со поединечни активности и проекти на многу општини, презентирани на панел-дискусиите и на нивните штандови. Саемот го отвори претседателот на Владата на Р. Македонија, г.

О 2009

ИТЕ
08 г.

Никола Груевски, а претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски говореше за спроведувањето на надлежностите на локалните власти – достигнувањата и проблемите со кои тие се соочуваат во процесот на децентрализацијата. Оваа традиционална саемска манифестација на општините ја поздравила и евроамбасадорот Н.Е. Ерван Фуере, амбасадорот на САД во РМ Н.Е. Филип Рикер и заменик-шефот на Мисијата на ОБСЕ во Скопје, Н.Е. Натали Дрозд. Премиерот ја потенцира добрата со-

работка на Владата на РМ со општините и потенцира дека таа ќе продолжи со поддршката на децентрализираното управување во државата. Истакна дека саемот на општините е одлична можност за промоција на локалните самоуправи пред граѓаните, пред стопанствениците и инвеститорите, како и за поттикнување на меѓуопштинската соработка. Поддршка на локалните власти и на децентрализацијата им дадоа и странските амбасадори потенцирајќи ја важноста на општинска-

та администрација, зајакнувањето на нејзините капацитети и континуирано надградување, како значаен клуч на квалитетно спроведување на надлежностите и задоволување на услугите на своите граѓани. На „ЗЕЛС ЕКСПО,, граѓаните имаа можност да се сретнат со своите градоначалници и претставниците на локалната власт и да осознаат повеќе за нивните активности и идни планови на полето на спроведување на добиените надлежности и обезбедувањето поквалитетни услуги за своите граѓани. Истовремено, општините собрани на едно место, во текот на овие два саемски дена, меѓусебно разменуваа искуства и добри практики што ги реализирале во изминатиов период и се запознаа со проектите на меѓународните организации присутни во нашата земја, наменети за зајакнување на процесот на децентрализација, како и со претставници од бизнис заедницата, со цел создавање нови иницијативи за развој на локалната економија. „ЗЕЛС ЕКСПО 2009“ се организира под мотото „Фискалната децентрализација и улогата и можностите за општините во Република Македонија“ за што во бизнис салата, во Управната зграда

на Скопски саем се одржа конференција со истиот наслов. Втора, актуелна тема беше од областа на руралниот развој и начините за искористување на средствата од ИПАРД-програмата, каде на конференцијата присуствуваа претставници од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, со кои локалните власти разменија важни информации, мислења и ставови. Саемот на општините, вториот ден го посети и претседателот на Република Македонија, Ѓорге Иванов, кој во својата едновременна посета низ штандовите на општините разговараше со претставниците од локалните власти, со градоначалниците за нивните проекти, досегашни резултати и идни планови. Во рамките на „ЗЕЛС ЕКСПО 2009,“ беа организирани и повеќе тематски конференции, посветени на финансирањето на општините, можностите за развој на инфраструктурни проекти, а состаноци одржаа и деветте мрежи при ЗЕЛС, кои ги сочинуваат претставници од општинската администрација одговорни за извршување на доверените надлежности на локалните власти. Повеќе од педесет општини на своите штандови ги претставија и културните

и природните богатства со кои располага општината, а секоја општина подготви и 30-минутен културно-уметнички настап на централната бина.

КОНФЕРЕНЦИЈА: ЧЕТИРИ ГОДИНИ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА

ЗЕЛС, со поддршка на Мисијата на ОБСЕ, на 17 декември 2009 година, во Скопје, организира „Конференција за процесот на децентрализација“, по повод одбележувањето на четиригодишнината од трансферирањето на надлежностите од централно на локално ниво, која прерасна во традиционален настан на кој се презентираат сите достигнувања кои локалните власти ги постигнале во тековната година на практикување на децентрализацијата. На Конференцијата присуствува сите градоначалници на општините, претставници од централната власт, од странски амбасади во РМ, од меѓународни организации кои го поддржуваат процесот на децентрализација во нашата земја. На присутните ќе им се обрати заменик-претседателот на Владата на РМ Абдилаким Адеми, министерот за локална самоуправа Муса Џафери, евроамбасадорот Ерван Фуере, шефот на Мисијата на ОБСЕ Хозе Луис Хереро, амбасадорката

на Швајцарија, Никол Вирџ и други. Во името на претставниците на локалната власт зборуваше претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски. На оваа Конференција беа презентирани и резултатите од Извештајот за децентрализацијата во периодот 2008-2009 година, кој го подготви Мисијата на ОБСЕ, што предизвика одредени несогласувања кај присутните претставници од локалната власт. Претставниците од општините изразија задоволство од постигнувањата на локалните власти за овие изминати четири години децентрализирано дејствување, обезбедување поквалитетни услови и услуги на своите граѓани, особено што беа наследени големи долгови и необучени административни капацитети за извршување на префрлените надлежности. Беа истакнати сите успеси, меѓу кои со земјиштето да управуваат општините и дефинитивното помрднување од мртва точка за зголемувањето на зафаќањето до ДДВ. Беше укажа-

но дека во оваа година на локални избори фактот што околу 30% од градоначалниците беа реизбрани и добија нов мандат, укажува на поддршката од граѓаните за позитивното работење на локалните власти. Потврда дека локалните власти се на вистинскиот пат беше и последниот Извештај на Европската комисија за реформските достигнувања на нашата земја, каде активностите на ЗЕЛС беа посочени како многу важни за децентрализацијата во земјата. Единството на ЗЕЛС, како водечка сила, беше потенцирано и на одржаниот петти по ред, Саем на општините „ЗЕЛС ЕКСПО 2009 „. На крајот на Конференцијата беше потенцирано дека локалните власти не се задоволуваат со постигнатите резултати, туку напротив ќе се залагаат за уште поголеми резултати, особено во правец на постигнување на поголема финансиска независност на општините, со цел да се обезбедат подобри услови за граѓаните и тие да бидат горди на

својата општина, да работат во неа и таму да ја креираат својата иднина. Странските амбасадори и претставници го потврдија напредокот во децентрализацијата, ја потенцираа големата улога на ЗЕЛС и нејзино-

то значење за општините, при што укажаа дека и натаму ќе им пружаат помош на ЗЕЛС и на општините, но исто така ги детектираат и одредените негови слабости, на кои локалните власти во иднина треба да по-

светат поголемо значење. Истакна дека градоначалниците само со добро обучена администрација можат да добијат уште поголема поддршка во спроведувањето на своите активности и дека треба да утврдат цврсти стандарди за квалитетот и квалификациите на својата администрација, уште поголема вклученост на граѓаните во донесувањето значајни одлуки за локалната власт и обезбедување транспарентно работење на општините, бидејќи локалната демократија е услов за подобро градење на европските стандарди и просперитет на нашата земја. На крајот на Конференцијата, претставниците од ОБСЕ, ги презентираа резултатите од Извештајот за децентрализацијата, каде ги потенцираа и препораките за обезбедување на поголема транспарентност и комуникација на локалните власти со своите граѓани, зајакнување и поддршка на работењето на комисиите за односи со заедниците и професионализација на општинската администрација.

ОРГАНИЗИРАНА Е ПРВА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ИКТ ЗА ЛОКАЛНАТА ВЛАСТ

ЗЕЛС, на 24 декември 2009 година, во Скопје, организира Конференција за спроведување и за развој на информатичката технологија во единиците на локалната самоуправа на која беше промовиран и Прирачник за изработка на локални стратегии за ИТК. Присуствуваа градоначалници, општински советници за ИТ, претставници од Дирекцијата за заштита на лични податоци, како и странски донаторски организации, кои во изминатиот период им даваа поддршка на општините во развојот на оваа област. Настанот го отвори министерот за информатичко општество, Иво Ивановски, а на присутните им се обратија и претседателот на Комисијата за електронски општини при ЗЕЛС, Зоран Алексов, градоначалник на Општина Штип. Информатичката и комуникациската технологија претставуваат важна алатка во обезбедувањето суштинска децентрализација, која бара брза размена на информации и поголема вклученост на електронските услуги за граѓаните, сè со цел

обезбедување развој на ефикасно и ефективно работење на општините. ЗЕЛС активно се вклучи и во поттикнувањето на развојот на оваа област во општините и организира серија посети на општинските советници за ИТ, потоа изработи анализа за употребата и за искористеноста на оваа технологија од локалната власт и подготви Прирачник за изработка на локални стратегии за ИТК. На Конференцијата беа изнесени добиените податоци од анализата за состојбата со развој на ИКТ на опш-

тините во РМ по што беа организирани и две работилници за локалните советници за ИТ. За уште поголемо олеснување во изработката на овие стратегии, ЗЕЛС избра четири пилот-општини: Валандово, Босилово, Новаци и Ресен, со различен степен на развој на ИКТ, на кои им помага во изработката на нивните стратегии за ИКТ што во иднина ќе послужат како урнек за сите општини што ќе пристапат во реализацијата на оваа национална препорака.

ПРИРАЧНИК ЗА ИЗРАБОТКА НА ЛОКАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА ИТК

ЗЕЛС издаде Прирачник за изработка на локални стратегии за ИТК што ќе им овозможи на општините исполнување на препораката за изработување сопствена стратегија за ИКТ предвидена во Националната стратегија за развој на електронски комуникации со информатичка технологија (НСЕКИТ) усвоена во 2008 година. За изработка на прирачникот беше искористена статистика добиена од одговорите на

прашалниците од 45 единици на локалната самоуправа. Квалитетот на прирачникот и позитивната практика ставена во него се резултат на посетата на 15 ЕЛС, кои беа отворени за соработка и за изнесување на своите достигнувања во оваа област. Во изработката на нацрт-верзиите беа консултирани повеќе од 30 стручњаци на локалната самоуправа. Прирачникот беше испечатен на македонски и на албански јазик и беше доставен до сите општини, а е поставен и во електронска форма на веб-локацијата на ЗЕЛС www.zels.org.mk. Прирачникот содржи точна статистика, преглед на тековната состојба на развој во областа на ИКТ, законска регулатива и обврски од оваа област, мноштво на најдобра практика, е-услуги, отвореност и комуникации со граѓаните, стандарди и препораки за правилен развој на ИКТ, Упатство за спроведување проекти во областа на ИКТ и четири урнеци на ИКТ.

ПРОЕКТ „КОН ПОТРАНСПАРЕНТНА ОПШТИНА“

ЗЕЛС со поддршка на УСАИД / Програма за локална самоуправа, од октомври 2008 година, до март 2009 година спроведе низа активности во рамките на проектот „Кон поотворена општина,, што беше реализиран во општините Чаир, Долнени, Новаци, Македонски Брод, Пробиштип, Струга, Крушево, Делчево, Пехчево, Кратово. Прво преку изработениот прашалник беше утврдено нивото на отвореното работење во општините, особено во делот на информирањето на јавноста и вклучувањето на граѓаните во процесите на донесување на општинските одлуки. Потоа беше изработена биографија за обука и беа спроведени обуки за 80 лица од 10 пилот-општини, кои беа запознаени со механизмите за вклучување на граѓаните, што беше поткрепено со практични примери и механизми за воспоставување отвореност и за вклучување на граѓаните. Во последната фаза од проектот се утврди состојбата колку општините

ги примениле искуствата здобиени на обуките. Беше констатирано дека најголемиот дел од пилот-општините се способни да ги применуваат механизмите: средби со месните и со урбаните заедници, приемни денови кај градоначалникот, одговорно лице за односи со јавност, издавање општински весник, отворени седници на Советот на општината, вклучување на граѓаните, НВО, деловниот сектор при донесувањето на буџетот и на некои други важни документи.

Во текот на 2009 година ЗЕЛС продолжи со спроведувањето на проектните активности предвидени со проектот РЕЛМАС (Поддршка на регионалниот и на локалниот пазар на трудот) спроведени во партнерство со словачката агенција за регионален развој – „Словак аид,,. Овој проект почна со реализација во 2008 година, а заврши во декември 2009 година. Во рамките на проектните активности беа реализирани низа обуки за развивање на капацитетот на лицата што се задолжени за активности за спроведување на локалниот економски развој. Беа опфатени општините од скопскиот регион, а со поддршка од Општина Охрид обуките беа реализирани паралелно во општините од југозападниот регион. Во рамките на проектот беше реализирано студиско патување во

ОСТВАРЕНА Е ПОДДРШКА НА РЕГИОНАЛНИОТ И НА ЛОКАЛНИОТ ПАЗАР НА ТРУДОТ

Словачка, каде што учесниците имаа можност да разменат искуства за предизвиците на локалниот економски развој и за тековите на пазарот на труд, при што посетија неколку општини и агенции што работат на поттикнување на ЛЕР. Сите проектни активности се заокружија со завршна регионална конференција, која се одржа во Охрид, каде што беа изнесени постигнатите резултати.

Словачка, каде што учесниците имаа можност да разменат искуства за предизвиците на локалниот економски развој и за тековите на пазарот на труд, при што посетија неколку општини и агенции што работат на поттикнување на ЛЕР. Сите проектни активности се заокружија со завршна регионална конференција, која се одржа во Охрид, каде што беа изнесени постигнатите резултати.

ОРГАНИЗИРАНИ СЕ АКТИВНОСТИ ВО РАМКИТЕ НА ПРОЕКТОТ „ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈА НА ФОРУМИТЕ ВО ЗАЕДНИЦИТЕ”

На 2 март 2009 година ЗЕЛС и Швајцарската агенција за соработка и за развој потпишаа Договор за реализација на проектот „Институционализација на форумите во заед-

ниците,,. Проектот е во рамките на програмата „Форуми во заедниците“ и има за цел вклучување на форумите на заедниците во општинскиот статут како форма на демократско учество на граѓаните за зацврстување на нивната улога во подобрувањето на сопствениот живот преку давање сопствени идеи, како и за создавање можност администрацијата да го развие партиципативното и одговорно локално владеење. Самите граѓани ќе учествуваат директно во решавање прашања и проблеми што се од локално значење, а градоначалниците ќе можат да ја споделат својата одговорност за донесените одлуки. Во рамките на проектот на 26 мај, во ЗЕЛС, беше одржана првата средба на пошироката работна група во која беа вклучени и двајца стручњаци што добија обврска да ја изработат содржината на Предлогот за изменување и за дополнување на Статутот на општините со цел институционализирање на форумите. По изработувањето на предлог-верзијата, во периодот од 9.12.2009 година до 21.12.2009 го-

дина, во четири градови во земјава (Велес – 9.12.2009 г.; Струмица – 11.12.2009 г.; Струга – 15.12.2009 г. и Скопје – 21.12.2009) се одржаа регионални работилници што беа наменети за градоначалниците и за претседателите на советите на единиците на локалната самоуправа на кои им беше изнесен „Форумот во заедници,, како нов модел на демократско учество на граѓаните. Од овие работилници произлегоа и мислења и ставови од страна на присутните за вклучување на форумите во општинскиот статут како дополнување во делот на општинскиот статут каде што се регулира учеството на граѓаните (јавни трибини, анкети, предлози од граѓани). Со извршените корекции на предлогот ќе бидат изработени препораки и прирачник, кои детално ќе ја разработуваат примената на форумскиот процес. Овој проект е дел од програмата „Форуми во заедниците,, чиешто спроведување е поддржано од Швајцарската агенција за соработка и за развој од 2006 година и ќе се реализира до јули 2010 година.

ФОРМИРАНИ СЕ ОСУМ МРЕЖИ НА ОПШТИНСКИ ОДГОВОРНИ ЛИЦА ЗА ОДРЕДЕНИ ОБЛАСТИ ОД ЛОКАЛНА НАДЛЕЖНОСТ

ЗЕЛС во текот на 2009 година формира осум мрежи на општински одговорни лица за осум области од надлежностите на локалната власт. Во периодот септември –октомври пристапи кон формирање база на податоци на одговорни лица од општинската администрација за одредени области. Службата на ЗЕЛС испрати писма до општините да возвратат со именување одговорни лица од областа на образование, урбанизам, комунални дејности, правна служба, животна средина, лица за односи со јавност, одговорни лица за информатичка технологија во општината, за управување

човечки ресурси, кои до ЗЕЛС ги испратија свои податоци за контакт. Целта на формирањето на овие та-канаречени мрежи е да се воспостави поголема меѓусебна соработка на одговорните лица од општините од одредена област. Исто така, преку овие мрежи ЗЕЛС ќе се здобие со уште поголеми и поквалитетни информации за проблемите со кои се соочуваат во наведената област со цел натамошно заедничко дефинирање на нивното решение и лобирање до централната власт за нивно надминување. Ќе се овозможи поинтензивна размена на позитивната практика и ќе се овозможи

учење од искуствата на општините, кои, можеби, претходно се соочиле со одреден предизвик и го решиле на најсоодветен начин. Членовите на секоја мрежа поединечно ќе дискутираат и за своите професионални потреби со цел зголемување на своите капацитети, односно одредување на потребата од конкретни обуки што ќе им овозможат да им даваат поквалитетни услуги на граѓаните. Првата средба на членовите на сите мрежи беше организирана на 25 и на 26 ноември, во рамките на активностите на Саемот на општините „ЗЕЛС експо 2009,, во панел-салите на Скопски саем.

ГРАДОНАЧАЛНИЦИТЕ И ПРЕТСТАВНИЦИТЕ ОД ОПШТИНСКИТЕ СОВЕТИ СЕ ДЕТАЛНО ЗАПОЗНАЕНИ СО НАДЛЕЖНОСТИТЕ И СО ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА ЛОКАЛНОТО УПРАВУВАЊЕ

Во согласност со Акцискиот план на ЗЕЛС за градење капацитети на новоизбраните претставници на локалната власт, од 2 до 20 јуни беа реализирани обуки за сите градоначалници на општини што ја добија довербата од граѓаните на последните локални избори, како и обуки за по тројца претставници од сите совети на општини. Дводневните обуки за градоначалници се одржуваа во Маврово, во Струмица и во Прилеп. На работилниците беа обработувани повеќе теми што беа значајни за работењето на

локалната самоуправа и за нејзината надлежност, меѓу кои особено интерес предизвикаа темите „Преглед на процесот на децентрализација,, „Градоначалникот како лидер“, „Соработката со општинскиот совет“, како и темите посветени на изворите на финансирање на општините и на финансиското работење. Исто така, беа изнесени и теми посветени на општинската администрација, надлежностите во областа на образованието, локалниот економски развој, учеството на јавноста во локалната самоуправа,

животната средина и урбанизмот и соработката на градоначалникот и на Советот на општината. Почнувајќи од 13 јуни, па сè до 20 јуни ЗЕЛС организираше еднодневни обуки и за претседателите на сите општински совети и за сите координатори на советничките групи од позицијата и од опозицијата. Обуките почнаа во Струга, а потоа се одржуваа во Велес, Прилеп, Кочани, Скопје, Струмица и во Гостивар. Беа обработувани слични теми како и тие што беа наменети за градоначалниците, при што посебен акцент беше ставен на темите „Работа со градоначалникот и со вработените во администрацијата,, „Општинска администрација“, „Општински финансии - буџетирање“ и други. На работилниците, ЗЕЛС на градоначалниците и на претставниците од советите им подари по еден примерок од дополнетото и проширено издание на публикацијата „Прирачник - водич за новоизбраните градоначалници и советници“ што го подготви стручната служба на ЗЕЛС.

ОБУКИ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Од 23 до 26 јули ЗЕЛС одржа четири еднодневни регионални работилници во Скопје, Маврово, Битола и во Струмица, наменети за одговорните лица за управување човечки ресурси именувани од општините. Станува збор за воведни работилници на кои беа поканети претставници од сите општини, при што на учесниците им беше поделен прирачникот „Методологија за утврдување потреби од обуки“. Всушност, ЗЕЛС во соработка со Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) во рамките на проектот „Формирање национална мрежа на одговорни лица при ЕЛС за управување човечки ресурси“ создаде база на податоци за одговорните лица за човечки ресурси во сите општини, достапна на веб-страницата на ЗЕЛС. Целта на овој проект е да се даде придонес во развојот на областа за управување човечки ресурс, која има особено значење за развојот на општината бидејќи човечкиот капитал е клучната движечка сила на процесот и на промената на секоја организа-

ција. Во рамките на проектот ЗЕЛС подготви правилник за работа на мрежата, а на 23 септември беше одржана и конститутивна седница на новооформената мрежа на одговорни лица за ЧР од општините, која има повеќе од 60 лица и е отворена за дополнување со нови членови. Податоци за членовите на мрежата може да се најдат на веб-страницата на ЗЕЛС. На состанокот членовите

потпишаа Меморандум за соработка со што се официјализираше работата на мрежата со ЗЕЛС. Од членовите на мрежата, на доброволна основа беа избрани осум одговорни лица, односно по еден претставник од осумте плански регион, кои ќе ги поттикнуваат активностите на мрежата. Исто така, беше избран и претседател на мрежата со мандат од две години, г. Малиша Станковиќ, од Град Скопје.

ОРГАНИЗИРАНА Е РАБОТИЛНИЦА ЗА ОПТИМАЛНО КОРИСТЕЊЕ НА ПРОТИВПОЖАРНИТЕ СЛУЖБИ

Во организација на ЗЕЛС и на мисијата „Операција Флоријан“, на 18 и на 19 ноември 2009 година, во хотел „Романтик“, во Велес, беше организирана работилница за градоначалници за оптимално користење на противпожарните служби. На оваа работилница градоначалниците се запознаа со работењето на „Операција Флоријан“, добротворна организација од Велика Британија, која врши обуки од областа на противпожарната заштита, донира опрема и половни возила за противпожарна служба на земјите од Европа. Беше изнесено минатогодишното воспоставување нова противпожарна служба во општина Ранковце, реализирано со помош на оваа организација, обуката на млади пожарникари во општина Свети Николе и беше презентирано донирањето противпожарна опрема за општина Велес. Во фокусот на обуката беше ставено зголемувањето на безбедноста во општините преку оптимално користење на сопствените противпожарни служби, но без ангажирање или користење дополнителни ресурси и трошоци, како и воспоставувањето соработка меѓу овие

служби, што е апсолутно од големо значење за општините ако се има предвид финансиската состојба на локалната власт во овој момент. На средбата ЗЕЛС им се заблагодари на Амбасадата на Велика Британија во нашата земја и на мисијата „Операција Флоријан“ за повеќегодишната поддршка што им ја даваат на општините во напорите за ефикасно спроведување на оваа надлежност, односно за развој на модерна противпожарна служба во согласност со локалните потреби. Всушност, оваа работилница претставува продолжување на циклусот работилници што „Операција Флоријан“, ги организира во изминатите години. Оваа мисија почна со активности кај нас од 2007 година, кога беше доставена значајна

помош и обука во општините Гостивар, Тетово, Велес, Свети Николе и Градот Скопје, а, противпожарни возила добија општините Велес, Свети Николе, Тетово, Гостивар, Штип, Пробиштип, Кавадарци, Ранковце, Струмица, Куманово, додека општините Струмица и Кавадарци им отстапија возила на Ново Село и на Росоман. Противпожарна опрема и опрема за спасување, проследени со обука на вработените беа обезбедени и за Град Скопје и за општините Битола, Охрид, Струга, Прилеп, Кочани, Радовиш, Винаца и Гевгелија. Преку „Операција Флоријан“, беа обезбедени и обуки за инструктори, чишто знаења ќе бидат искористени за стручно дооспособување на вработените кадри во противпожарните единици.

ГРАДОНАЧАЛНИЦИТЕ ЗАПОЗНАЕНИ СО МОЖНОСТИТЕ НА ОДНОСИТЕ СО ЈАВНОСТ

Од 10 до 12 ноември 2009 година, во Маврово, во рамките на проектот „Самостојност на ЗЕЛС и услуги (фаза 2)“, во делот на комуникациите, ЗЕЛС организира обука за градоначалниците за односи со јавност. Односите со јавност и со медиуми претставуваат многу важна алатка што на општините им помага полесно и поефикасно да допрат до граѓаните и до претставниците на деловната заедница и да изградат цврсти врски со нив. Со правилно поставени и спроведени односи со јавност, општините ќе можат да воспостават двонасочен проток на информации со тие на кои им служат, а со тоа и целосно да ја остварат својата функција. Секоја општина, особено претставниците на нејзиното раководство, мораат да знаат како да комуницираат со локалната заедница за таа да биде навремено информирана за сè што прави локалната власт за организирање и за унапредување на животот во општината. Токму затоа ЗЕЛС организира ваква обука на која присуствуваа градоначалници од триесе-

тина општини со цел унапредување на нивните способности, знаења и вештини за управување и за спроведување на односите со јавност. Со реализирањето на обуката, од страна на телевизискиот новинар Драган Антоновски и од Билјана Бејкова од НВО Инфоцентар, градоначалниците ги збогатија своите знаења како да ги управуваат односите со јавност, како функционираат медиумите и

кои „приказни„ се интересни за нив, како да се однесуваат пред камера и да се соочуваат со поставени, тешки прашања за време на интервју. Од спроведеното оценување, градоначалниците дадоа одлични оценки за обуката и ја забележаа потребата за дополнителни обуки од областа на протоколот, односите со јавност и на комуницирањето во време на кризи.

СПРОВЕДЕНИ СЕ ОБУКИ ЗА ПРИЕМ, ОДОБРУВАЊЕ И ЗА ПРОВЕРКА НА ЕЛАБОРАТИ ОД ОБЛАСТА НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Зедницата на единиците на локална самоуправа, во декември, одржа четири еднодневни обуки за спроведување на одредбите од Уредбата за дејности и за активности за кои задолжително се изработува елаборат во областа на животната средина, а за чиешто спроведување се надлежни општините и Град Скопје. ЗЕЛС обуките ги спроведе во соработка со Министерството за животна средина и за просторно планирање на Репу-

блика Македонија, кое учествуваше во обезбедување на стручниот дел за нивна реализација.

Учесниците беа запознаени со правната основа за спроведување прием, оценување, одобрување и проверка на елаборатите. Стручниот дел беше поделен на два дела – теоретски и практичен, кој беше заокружен со анализа на текст на елаборат. Четвртата сесија беше посветена на инспекцискиот надзор за време

на постапката за одобрување елаборати и по нивното одобрување.

Со обуката беа опфатени сите општини во Република Македонија со цел општинската администрација да се подготви за оценување и за одобрување поднесени елаборати од страна на физички и на правни лица, кои, според Уредбата, вршат дејности и активности на територијата на општината за кои е потребно да се изработи елаборат. Обуките беа организирани на иницијатива на повеќе општини, кои побараа итно спроведување обуки за оваа проблематика, која стана надлежност на општините од јули 2009 година. Целна група на обуките беа лицата задолжени за одобрување елаборати од општините во Република Македонија. На учесниците на обуките, покрај здобиеното знаење, ќе им биде доделен и сертификат за учество на обуките. Општините учествуваа во покривањето на трошоците за обуката во вид на партиципација, практика што постепено преминува во долгорочно работење на ЗЕЛС.

ИЗДАВАЊЕ Б-ДОЗВОЛИ ЗА ИНТЕГРИРАНО СПРЕЧУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ЗАГАДУВАЊЕТО

Дозволите за интегрирано спречување и контрола на загадувањето, чиешто издавање е во надлежност на локалната самоуправа во Република Македонија, ја спроведе втората фаза со цел забрзување, процесирање и финализирање на поднесените барања за издавање Б-дозволи од страна на општините. За таа цел ЗЕЛС во декември спроведе две работилници опфаќајќи ги сите општини во РМ во рамки на проектот за издавање интегрирани еколошки Б-дозволи. Работилницата опфати анализа на Б-дозволите (издадени и неиздадени), забележување на постојните проблеми, подготовка на акциски планови за издавање Б-дозволи, казнените одредби и инспекциски надзор во

тек на процесот на разгледување на барањето за Б-дозвола поднесено од страна на Б-инсталација, како и инспекција по издавањето на дозволата. За потребите на работилниците, ЗЕЛС претходно подготви прашалник испратен до сите општини во земјава. Анализата на пристигнатите прашалници даде пресек на состојбата со не/издадени Б-дозволи по општини. Во општиот заклучок е забележано дека не постои преглед на точен број на Б-инсталации по општини, иако е забележително дека бројот на Б-инсталации по општини е поголем од очекуваното. Процесот на издавање на Б-дозволите од страна на општините е обременет поради недостиг од човечки ресурси, особено во средните и во

малите општини бидејќи законодавецот за издавање на Б-дозволите предвидува најмалку по две вработени лица по општина – едно за издавање дозвола, а друго за инспекција. Како проблем што го отежнува процесот на издавање на Б-дозволите се наведуваат недоволната информираност на Б-инсталациите, нецелосни барања, неисполнување на критериумите од страна на инсталацијата за добивање дозвола како недостиг од други секторски документи, одобренија, дозволи итн. Општините забележаа и дека приходите што ги обезбедува општината од издавањето Б-дозволи се минимални, односно едвај ги покриваат основните трошоци за водење на процесот за издавање Б-дозвола за ИСКЗ. Првата работилница се одржа во Маврово, а втората во Велес, каде што повеќе од 70 учесници работеа и на конкретна нацрт-дозвола анализирајќи ги и споделувајќи ги искуствата за издавање Б-дозволи. Од работилниците произлегоа акциски план, кој претставува рамка на идните активности за Б-дозволите и соодветни области од животната средина.

ОБУКИ ЗА ЕФИКАСНО УПРАВУВАЊЕ

ЗЕЛС спроведе еднодневна работилница за обучување избрани и раководни лица од општините во областа на ефикасно управување. Во пилот-активноста беа вклучени претставници од четири општини: Велес, Дебар, Струмица и Штип. Целта на работилницата беше да се претстават показателите и алатките што можат да се користат при подобрување на карактеристиките на општината во однос на услугите што им ги дава на граѓаните, а со тоа и подобрување на јавното мислење во поглед на активностите што ги спроведува. Системот за мерење на работењето на локалните власти, всушност, се состои од процеси, техники и методи за идентификација на цели (остварувања,

резултати) и за мерење на напредокот кон нивното остварување. Тоа е континуирана и систематска спрега меѓу плановите и остварувањата, односно процес што почнува уште со планирањето, а продолжува со следење и со мерење на остварувањето за да придонесе кон следниот циклус планирање. Идејата зад системот на ефикасно управување е тоа што ако не ги мериме остварувањата, не можеме да го разликуваме успехот од неуспехот, а ако не можеме да го видиме успехот, не ќе можеме да го наградиме, да учиме од него, да ги забележиме грешките. Користа од примената на системот на управување на остварувањата е повеќекратна и тоа: се фокусира врз приоритетите при доне-

сување одлуки, таа е основа за да сфатиме што функционира, а што не, дава можност за споредба меѓу различни услуги и типови извршители, прави проверка на извршувањето на услугите и за сето тоа ја информира јавноста зголемувајќи ја својата отвореност пред граѓаните. Учесниците усвоија план од активности за следната 2010 година со кој ќе можат практично, во рамките на своите општини, да ја применат алатката на ефикасно управување. За проверка на постепени чекори и на резултатите од спроведувањето на акцискиот план на располагање ќе им бидат стручњаци од Советот на Европа, со чијашто соработка ЗЕЛС ја спроведе работилницата.

ЛОГИН - ЕЛЕКТРОНСКО УЧЕЊЕ НА ДАЛЕЧИНА

Од мај 2009 година почна петтата фаза на проектот ЛОГИН, насочена кон обезбедување негова самоодржливост. Од воведување-

то на електронското учење на далечина, најдиректна придобивка има областа наречена „градење на капацитетите“, а придобивките се

повеќекратни - намалени трошоци за одржување обуки, стандардизирање на материјалот за учење, активно и истражувачко учество

на корисниците и можност експертизата за одредена проблематика да биде подостапна и пораспространета. Истовремено, оваа алатка овозможува за пократок период да се обучат поголем број учесници за одредена тематска програма.

Модулот на далечинско учење се вклучува на интернет-страницата на ЗЕЛС, во смисла на забележливост на алатката. Модулот се состои од лекции што можат да се препознаат визуелно и аудио во три клучни области. Тоа се: урбанизам и градежништво, образование и системот на локална самоуправа во Република Македонија. Локалната самоуправа е претставена во споредбена рамка, почетоците во Македонија, степенот на децентрали-

зација во земјава, светски искуства и теоретско значење и причина за воведување процес на децентрализација во една земја, врските меѓу централната и локалната власт, како и меѓународните институции што го застапуваат ставот за пренесување и за спроведување надлежности од централно на локално ниво. Децентрализацијата во образованието се задржува на процесите што претходеа како и на реалното спроведување и практикување на надлежноста образование на локално ниво од страна на општините. Во овој дел се вклучени двата пресвртни процеса за општините – прва и втора фискална фаза на децентрализација во образованието. Третиот дел од модулот – урбанизам и градежништво, веројатно, е еден од најсложените процеси и надлежности што треба да ги спроведува општината, при тоа водејќи сметка и за интересите на граѓаните, клиентите, самата општина. Секој стручен материјал се состои од дел за учење и од дел за проверка

на знаењето. Врз основа на резултатите од делот за проверка, „студентот“ ќе се здобие со сертификат за познавање на областа. Модулот на далечинско учење ќе биде достапен на два јазика – македонски и албански. Под менито на ЛОГИН е внесен и ново знаменце што го најавува електронското учење што ќе биде достапно во областите децентрализација во образованието, урбанизмот и во градежништвото и во локалната самоуправа. Истовремено, се надоградуваат категориите од поставеното мени на интернет-страницата на ЗЕЛС преку кое може да се дојде до најразличен вид информации што се интересни за корисниците. На ЕЛС во Република Македонија, преку изборникот на ЛОГИН, им се достапни најновите документи, закони и подзаконски акти и информации што се значајни за локалните власти и за администрацијата. Менито на ЛОГИН е дел од интернет-страницата на ЗЕЛС – www.zels.org.mk.

ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА ЗЕЛС

НОВА ВЕБ-ЛОКАЦИЈА НА ЗЕЛС

Во 2009 година ЗЕЛС ја пушти во употреба новата веб-локација, која изобилува со голем број напредни алатки. Информациите на веб-локацијата може да се прочитаат на македонски, албански и на англиски јазик, со што се зголемува отвореноста на работењето на ЗЕЛС. Веб-локацијата има многу нови алатки со кои се подобрува комуникацијата со општините, но и се обезбедува меѓусебна поврзаност на членките со ЗЕЛС, и на претставниците на општините, кои поактивно соработуваат во комисиите на ЗЕЛС. Обезбедена е и можност за пребарување на веб-страницата, со што се обезбедува поголема можност за брза достапност на податоците. Воведена е и алатката за електронски состаноци на членовите на комисиите и на Управниот одбор. Новина е и електронската покана

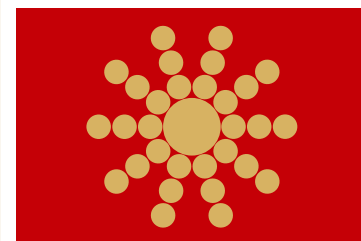
и електронското пријавување за присуство на конференции и на работилници во организација на ЗЕЛС. Поставен е и календар на активности со цел навремена информираност на членките и на пошироката јавност за настаните во организација на ЗЕЛС. Обезбедена е и алатка за поставување најдобра практика, каде што општините ќе имаат можност да го презентираат своето најдобро искуство, распределено по области: култура, образование, урбанизам, економски развој и други. Исто така, на веб-локацијата се ставаат информации од сите настани, како и фотографии, со чијашто содржина може да се информираат сите заинтересирани. Се поставуваат и весникот на ЗЕЛС, публикациите што ги подготвил ЗЕЛС, но и други публикации, чијашто содржина ќе ја користи на локалната власт.

ИЗДАДЕНИ СЕ ОСУМ ВЕСНИЦИ НА ЗЕЛС

Во текот на 2009 година, ЗЕЛС подготви и издаде осум броја од весникот на ЗЕЛС. Еден број од овој весник беше посветен на презентирање кратки биографии и фотографии на новоизбраните градоначалници, како резултат на локалните избори што беа спроведени во првиот квартал од оваа година. Како и досега, во континуитет, во весниците ЗЕЛС ги изнесува своите актуелни активности, но, исто така, има информации и од добра практика што ја спроведуваат општините. Весниците се разнесува-

ат до сите градоначалници, претседатели на совет и до сите советници, до дел од општинската администрација, до лицата за односи со јавност на општините, како и до членовите на Владата на РМ, парламентарците, до медиумите, до претставници на невладиниот сектор и до странски организации присутни во земјава, кои дел од своите активности ги посветуваат на засилување на децентрализацијата во нашата земја. Секое издание на весникот се поставува и на веб-страницата на ЗЕЛС.

ЗЕЛС
Г Л А С И Л О

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

BNJVL
G A Z E T Ě

BASHKËSIA E NJËSIVE TË
VETËQEVERISJES LOKALE TË
REPUBLIKËS SE MAQEDONISË

МЕДИУМСКА ПОКРИЕНОСТ

ЗЕЛС организира неколку конференции за печат во текот на 2009 година. Во јуни, кога централната власт овозможи земјиштето на касарните во градот Скопје, Струмица, Битола, Гевгелија, Дебар, Дојран и во Охрид да се стави на располагање на локалната власт за да ја планираат неговата намена. Беше истакната важноста дека општините ќе можат да пристапат кон детално планирање на овие „сиви„ урбанистички зони во функција на економскиот развој на општината. Во октомври беше организирана конференција за печат на која ЗЕЛС го истакна нескриеното задоволство и гордоста од податокот забележан во Извештајот на Европската унија каде што беше директно посочена заслугата и важноста на ЗЕЛС во спроведувањето на децентрализацијата во нашата земја. Бројот на конференциите за печат не е голем бидејќи ЗЕЛС им дава можност на медиумите да се обратат за кое било прашање што сакаат да го обработуваат, а се однесува на процесот на децентрализација во земјата. Исто така, ЗЕЛС задолжително ги

кани медиумите на сите седници на Управниот одбор на ЗЕЛС, како и на седниците на Генералното собрание, на средбите што ги има со Владата на РМ, на средбите со високи странски претставници или со владини министри. Исто така, медиумите се повикуваат и на Конференцијата за одбележување четири години од процесот на децентрализација, на Саемот на општините, но и на сите други тематски конференции, како и на повеќето други промоции или работилници во

организација на ЗЕЛС. Целта на ЗЕЛС е да биде секогаш отворена и да ја запознае јавноста со сите случувања од процесот на децентрализација, со постигнатите успеси на локалната власт, но и со проблемите што ги има. Досега ЗЕЛС има остварено добра соработка со медиумите. Постои голем интерес од страна на националните и на локалните медиуми за работењето на органите на ЗЕЛС и за активностите и за проблемите со кои се соочува локалната власт.

ЗЕЛС ПУБЛИКАЦИИ

ИСПЕЧАТЕН Е ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ НА ЗЕЛС ЗА 2008 ГОДИНА

Како резултат на отвореното работење на ЗЕЛС, во мај беше испечатен Годишен извештај за 2008 година, во кој преку текст и фотографии, на 52 страници се собрани најважните активности на ЗЕЛС во тековната година, поткрепени со суштински информации од финансискиот извештај. Годишниот извештај беше испечатен на македон-

ски, албански и на англиски јазик и примероци од публикацијата беа доставени до секоја општина, до медиумските куќи, до невладини организации и до странски донатори со кои соработува ЗЕЛС. Извештајот е поставен и на веб-страницата на ЗЕЛС за поголема достапност до сите информации на заинтересирани лица и институции.

ПРИРАЧНИК ЗА ГРАДОНАЧАЛНИЦИТЕ И ЗА СОВЕТНИЦИТЕ

„Прирачник, водач низ надлежностите за новоизбраните градоначалници и членови на советите на општините“ е второ изменето, дополнето и проширено издание што го подготви стручната служба на ЗЕЛС и кое претставува бесплатен примерок за претставниците од локалната власт. Испечатено е на македонски јазик во тираж од 2.000 примероци и на албански јазик, во 800 примероци. Во прирачникот се содржани најзначајните области што се во надлежност на

локалната власт, меѓу кои е обработена темата за органи на општината, финансирање и општински буџет, управување на општинскиот имот, локален економски развој, просторно и урбанистичко планирање. Исто така, разработени се и надлежностите во областа на образованието, спортот, социјалната заштита, културата, јавните и комунални претпријатија, заштитата на животната средина. Значењето на отвореноста и на достапноста на општината до граѓаните и до целокуп-

ната јавност е, исто така, од особено значење, па во тој контекст е разработена и темата за односи со јавност и за граѓанско учество во локалната власт. Улогата на ЗЕЛС, како единствена ча-

дор-организација на сите 84 општини и на Град Скопје, потоа учеството на локалната власт, преку ЗЕЛС, во европските институции и тела посветени на развојот на градовите и на општините,

како и можностите за соработка меѓу самите општини, се интересни четива за претставниците на локалната власт. Прирачникот е ставен и на веб-страницата на ЗЕЛС (www.zels.org.mk).

ЗЕЛС ИЗДАДЕ „ПРАКТИЧЕН ВОДИЧ ЗА ИЗДАВАЊЕ Б-ДОЗВОЛИ ЗА ИСКЗ“

За подобро снабѓање на општините низ постапките и процедурите за издавање на Б-дозволите, ЗЕЛС ја издаде публикација „„Практичен водич за издавање Б- дозволи за ИСКЗ““ на два јазика, на македонски и на албански, и одреден број на примероци достави до сите општини. Интегрирано спречување и контрола на загадувањето (ИСКЗ) е режим на издавање еколошки дозволи на одредени видови индустриски активности (металургија, енергетика, индустрија на минерали, хемиска индустрија и други) вклучувајќи и активности во доменот на интензивното земјодел-

ство и управувањето отпад. Целта на овој процес е преку интегрален пристап, поточно со една дозвола, целокупно да се опфатат и регулираат влијанијата врз животната средина, кои се резултат на индустриските активности. Во рамките на Уредбата за определување на активностите на инсталации за кои се издава дозвола за ИСКЗ, односно дозвола за усогласување со оперативен план и временски распоред за поднесување барање за дозвола за усогласување со оперативен план („Сл. весник на РМ,, бр.89/05) е предвидено во зависност од големината на инсталацијата да се

направи градација на два вида дозволи. Предвидени се: интегрирана А-дозвола и интегрирана Б-дозвола, и тоа како за нови, така и за постојните инсталации. Надлежен орган за

издавање Б-дозволи е градоначалникот на општината на чиешто подрачје се наоѓа инсталацијата. Исклучок се инсталациите што се наоѓаат на заштитено подрачје. Постапката за изда-

вање дозволи ја спроведува општинската администрација или заедничка администрација формирана од две или од повеќе општини.

КАТАЛОГ НА КУЛТУРНИ НАСТАНИ НА ЕЛС

Водени од богатството на традицијата, културата и на обичаите во Република Македонија, Заедницата на единиците на локална самоуправа на Република Македонија - ЗЕЛС реши да издаде публикација што ќе ја отслика секоја општина низ призмата на вековните верувања и празнувања. Каталогот на културни манифестации на единиците на локална самоуправа е изданието што годинава доби свој ексклузивен и претставителен изглед отворајќи ја можноста едновремено да биде промоција на општините и надвор од државата. Каталогот го доби својот конечен изглед и улога по неколку спроведени фази – соби-

рање материјал од општините – текстуален и фотографски, обработка на материјалот, превод на албански јазик и на англиски јазик, подготовка за печатење и, конечно, публикување на изданието. На овој начин се покажува пулсирањето на Македонија во текот на целата календарска година, како синоним на харизматичен подиум за изведба на вековните и автентични обичаи, време за простирање на нишката на кумановската тамбура, за екот на галичките зурли и тапани, на долненските гајда, кавал и шупелка, зачинети со највкусната реканска пита, малешевски компир, кавадаречко вино, гевгелиски праз, кочански

ориз... И уште многу повеќе и повеќе случувања. Каталогот на културни манифестации на ЕЛС е издаден во 400 примероци на македонски јазик, 100 на албански јазик и во 1.000 примероци на англиски јазик.

СОРАБОТКА СО МЕЃУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

ЗЕЛС во текот на 2009 година оствари плодна и успешна соработка на меѓународно поле. Активностите беа насочени кон НАЛАС (Мрежата

НАЛАС - МРЕЖАТА НА АСОЦИЈАЦИИ НА ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА е организација што функционира повеќе од седум години, а е официјализирана во 2004 година во Стразбур, Франција. Првата седница на Генералното собрание беше одржана во септември, 2005 година, во Скопје. Од март 2007 година, НАЛАС има секретаријат, чиешто седиште е во Скопје, во зградата на ЗЕЛС „Куќата на општините“, во приземниот дел. Генералното собрание за 2009 година се одржа во декември, во Истанбул (Турција) и на него активно учествуваа и делегатите на ЗЕЛС. На Собранието беше

на локалните власти на Југоисточна Европа), ЦЕМР (Комора на европските општини и региони), ЦЛРАЕ (Конгресот на локални и на регионални

избран нов претседател на НАЛАС, Владимир Москов, од бугарската асоцијација, а тројцата потпретседатели беа избрани од албанската, турската и од словенечката асоцијација. Во рамките на НАЛАС се формирани неколку работни единици, кои ги раководи по една асоцијација што е нејзина членка, а ЗЕЛС е задолжен за активностите во НАЛАС од областа развој на асоцијациите. Работната задача на оваа единица е да воспостави системи за најдобро работење на обуките за општински службеници и за избрани лица, размена на најдобра практика, воспоставување соработка на разни

власти на Европа, при Совет на Европа), АЛДА (Асоцијација на агенции за локална демократија) и Комитетот на региони на ЕУ

структури на вработени во асоцијациите, воведување систем на стандарди во асоцијациите, размена на искуства во однос на искористување на фондовите на ИПА, како и обука и тренинг за тие фондови. Оваа година се организирани голем број работилници на работните групи, на кои ЗЕЛС зема активно учество. За воспоставување поинтензивна соработка и размена на информации и на искуства меѓу општините е воспоставен Центар на знаење на НАЛАС (Knowledge Centre).

Делегати и нивни заменици во Генералното собрание на НАЛАС:

1. Коце Трајановски, градоначалник

на Град Скопје - делегат

2. Бајрам Кадриу, градоначалник на општина Врпчиште - делегат

ЦЕМР – СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКИТЕ ОПШТИНИ И РЕГИОНИ постои повеќе од 50 години, а ЗЕЛС се зачлени на почетокот на 2004 година. Најголемиот дел од активностите на ЦЕМР се финансирани од членарина на нејзините членки, но и од Европската комисија и најмногу се насочени кон земјите што се членки на ЕУ. Нејзини членки се повеќе од 50 национални асоцијации на градови, општини и региони од 37 земји, кои заедно претста-

ЦЛАРЕ - КОНГРЕС НА ЛОКАЛНИ И НА РЕГИОНАЛНИ ВЛАСТИ НА ЕВРОПА, ПРИ СОВЕТ НА ЕВРОПА

Конгресот на локални и на регионални власти на Европа со седиште во Стразбур е едно од трите основни тела на Советот на Европа, покрај Комитетот на министри, одлучувачко тело на организацијата, Парламентарното собрание, двијечка сила за европска соработка и Конгресот, што претставува глас на европските региони и општини. Дел од делегацијата на ЗЕЛС присуствуваше на седумнаесеттата седница на Конгресот на локални и на регионални власти во Советот на Ев-

3. Тони Трајковски, градоначалник на општина Гази Баба – заменик-делегат

вуаат околу 100.000 локални и регионални власти. Во дел на одредени проекти, многу активно учествува и ЗЕЛС. Може да се издвои проектот за рамноправност на половите во локалната самоуправа, од каде што произлезе Декларација за рамноправно учество на жените и на мажите во локалната самоуправа. Таа беше усвоена од Управниот одбор и препорачана до сите општини. ЗЕЛС е активно вклучен и во проектот за збратимување

ропа, во Стразбур, одржана од 13 до 15 октомври. Присуството на македонската делегација беше многу важно, особено што в година Македонија ќе претседава со Комитетот на министри во Советот на Европа. Од оваа пленарна седница произлегоа и одредени препораки, беше усвоена Декларација на Конгресот по повод шеесетгодишнината од постоење на институцијата, како и извештај за работата на претседателот на Конгресот. Одобрено е во почетокот на ноември да се потпише Договор за соработка меѓу претседателот на Конгресот за локална власт и претседателот на Комитетот на

4. Милосим Војноски, градоначалник на општина Македонски Брод - заменик-делегат

на европските општини, за што ЦЕМР направи веб-страница, а администрацијата на ЗЕЛС направи комплетен превод на македонски јазик. Целта е сите општини во Македонија да можат активно да ја користат оваа алатка во идните процеси на збратимување со европските општини. Претставник на ЗЕЛС во ЦЕМР – Совет на локални и на регионални власти на Европа е Зоран Алексов, градоначалник на општина Штип.

региони при Европската унија, а беше искажано незадоволство што сè уште не се побарани набљудувачи за локалните избори во Словачка, Косово и во Азербејџан. Беше одобрено одржување конференција со тема: Борба против корупција, код на однесување на избраните локални и регионални функционери. Беше разгледана состојбата со буџетот на Конгресот за 2009 година и се дискутираше за приоритетите на буџетот за 2010 година. Освен официјалните точки, во неформалниот дел се дискутираше и се презентираа неколку проекти на општини од разни земји, а беше претставена

и Асоцијацијата на словенските општини, која во 2009 година беше претседател со Комитетот на министри.

Делегати и заменици во Конгресот на локални и на регионални власти при Советот на Европа

ЗАЕДНИЧКИ КОНСУЛТАТИВЕН КОМИТЕТ МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И КОМИТЕТОТ НА РЕГИОНИТЕ НА ЕВРОПСКА УНИЈА

На продолжението на првата седница на Управниот одбор, одржана на 21 мај 2009 година, беа избрани и именувани 11 претставници во Комитет на регионите на Европската унија и нивни заменици, а за копретседател е избран Зоранчо Алексов, градоначалникот на Општина Штип. Целта на оваа група претставници на локалните власти е да се оствари поблиска соработка со Комитетот на региони, еден од трите клучни столба на Европската унија. Формираниот Заеднички консултативен комитет на Европската унија и на Македонија веќе оствари средба во Брисел.

Номинација на делегати и на нивни заменици во Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Македо-

1. Владимир Талески, градоначалник на општина Битола - делегат

2. Зоран Заев, градоначалник на општина Струмица - делегат

3. Енвер Пајазити, градоначалник на општина Брвеница - делегат

нија и Комитетот на регионите на Европска унија:

Делегати:

1. Зоран Алексов, градоначалник на општина Штип

2. Владимир Тодоровиќ, градоначалник на општина Центар

3. Владимир Талески, градоначалник на општина Битола

4. Ивица Коневски, градоначалник на општина Аеродром

5. Марјан Ристески, градоначалник на општина Прилеп

6. Сади Беџети, градоначалник на општина Тетово

7. Фати Исени, градоначалник на општина Студеничани

8. Исмаил Јајоски, градоначалник на општина Пласница

9. Ванчо Србакоски, градоначалник на општина Вранештица

10. Ратко Димитровски, градоначалник на општина Кочани

11. Ѓоко Сајковски, советник на

4. Ирена Мишева, советник во Град Скопје – заменик-делегат

5. Иван Франгов, градоначалник на општина Гевгелија – заменик-делегат

6. Назмие Идризи, советник во општина Тетово - заменик-делегат

општина Кичево

Заменици:

1. Ѓоко Камчев, советник во општина Валандово

2. Звонко Спасовски, советник во општина Кочани

3. Роберт Велков, градоначалник на општина Радовиш

4. Дарко Митевски, градоначалник на општина Демир Капија

5. Стојан Лазарев, градоначалник на општина Конче

6. Иван Франгов, градоначалник на општина Гевгелија

7. Горан Петров, градоначалник на општина Велес

8. Милосим Војнески, градоначалник на општина Македонски Брод

9. Руфи Османи, градоначалник на општина Гостивар

10. Абдула Бајрамоски, градоначалник на општина Долнени

11. Исен Асани, градоначалник на општина Теарце

АЛДА е Асоцијација на канцеларии отворени во регионот Долна Нормандија, агенциите за локална де- регионот, а седиштето во Маке- чијшто концепт се заснова мократија, формирана е во донија се наоѓа во зградата на заедничка соработка во Стразбур, а седиштето ѝ се на ЗЕЛС. АЛДА и ЗЕЛС во мо- граѓанското учество, збрати- наоѓа во Италија. Остварува ментов заеднички оствару- мувањето на општините и на активна соработка со своите ваат проект финансиран од други активности.

„ЗЕЛС ПРЕТСТАВУВА ВАЖЕН ФАКТОР ВО СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈАТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“ - ЗАБЕЛЕЖАНО ВО ИЗВЕШТАЈОТ НА ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА

ЗЕЛС, како Асоцијација на сите општини во Република Македонија, беше конкретно посочен во извештајот на Европската комисија за реформските достигнувања на нашата земја, предаден на Владата на Република Македонија на 14 октомври 2009 година, како важен фактор во спроведувањето на децентрализацијата во нашата земја. Извештајот содржеше позитивни критики за спроведувањето на процесот на децентрализација. При тоа, во него ЗЕЛС беше претставена како примарен и значаен фактор во создавањето и во раководењето на важните задачи, надлежности и одговорности во движењето напред на процесот на децентрализација во Република Македонија. Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, на конференција на печат свикана по овој повод истакна дека ваквите констатации изнесени во извештајот ги

прави локалната власт и ЗЕЛС горди на своите досегашни активности и заложби и претставува потврда дека општините работеле за обезбедување квалитетно спроведување на добиените надлежности. Тој истакна дека е искрено задоволен што нашите активности ги согледува и меѓународната заедница и Европската унија, но се разбира дека сите овие активности ЗЕЛС ги спроведува, пред сè, во интерес на единиците на локална самоуправа, односно во интерес на граѓаните, за тие да добиваат поквалитетни услуги и услови за живот во своите општини. Овие пофалби што ги добивме од Европската унија, истакна Трајановски, ќе претставуваат поттик да се продолжи со исто темпо, или со уште позасилено темпо на патот за остварување на успешна децентрализација и на поголема финансиска стабилност на општините.

РЕАЛИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИ ПЛАН

ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЗЕЛС ВО 2009 ГОДИНА

ПРИХОДИ	ПЛАНИРАНО ВО 2009 ГОДИНА	РЕАЛИЗИРАНО ЗА 2009 ГОДИНА	ИНДЕКС ВО ОДНОС НА ПЛАНИРАНО
Вишок на приходи од минатата година	25.000.000,00	40.083.368,00	160,33
Членски придонес од општините	12.127.760,00	6.303.043,00	51,97
Приходи од донации	41.645.620,00	28.526.152,00	68,50
Приходи од извршени услуги , закуп и друго	1.500.000,00	3.444.554,50	229,64
Наплатени приходи од минати години	4.500.000,00	1.270.920,00	28,24
Приходи од камата , курсни разлики	100.000,00	181.980,50	181,98
ВКУПНО ПРИХОДИ	84.873.380,00	79.810.018,00	94,03

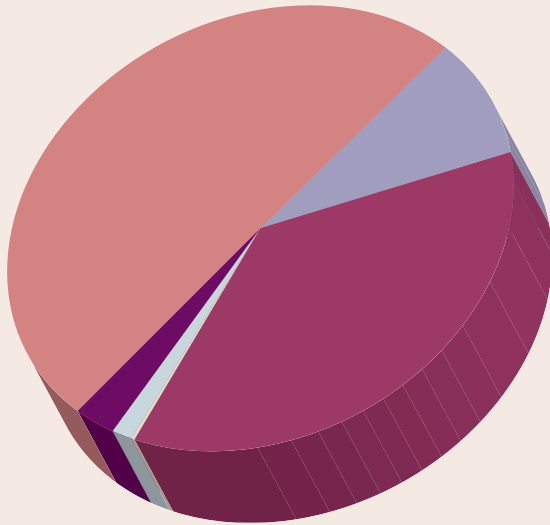

РАСХОДИ	ПЛАНИРАНО ВО 2009 ГОДИНА	РЕАЛИЗИРАНО ЗА 2009 ГОДИНА	ИНДЕКС ВО ОДНОС НА ПЛАНИРАНО
Трошоци за материјали (канцелариски материјал, потрошен материјал, средства за хигиена)	2.835.000,00	275.021,00	9,70
Трошоци за енергија (електрична енергија, парно и друго)	970.000,00	483.697,00	49,87
Трошоци за пошта, телефон, интернет	934.000,00	652.932,00	69,91
Трошоци за поправка, сервис и услуги	550.000,00	134.565,50	24,47
Услуги за дизајнирање и за печатење	4.500.000,00	2.412.785,00	53,62
Услуги за превоз	2.850.500,00	448.156,00	15,72
Трошоци за репрезентација (функционален трошок) и за реклама	750.000,00	67.735,50	9,03
Трошоци за наем на простор и за опрема	1.033.000,00	594.841,00	57,58
Трошоци за дневен печат, службени весници и списанија и за односи со јавност	685.000,00	73.263,00	10,70
Трошоци за организирање собрание, конференции, семинари, обуки (сместување и храна)	8.500.000,00	2.389.263,00	28,11
Регистрација на возила, премии за осигурување опрема и возила	250.000,00	226.203,50	90,48
Банкарски трошоци	60.000,00	71.380,00	118,97
Интелектуални услуги (надомест за експерти, преведувачи, адвокати)	4.850.000,00	2.038.873,50	42,04
Трошоци за меѓународна соработка	280.000,00	575.116,50	205,40
Трошоци за службен пат (патни сметки, авиобилети)	0,00	462.306,50	0,00
Бруто-плати, надомест и други примања на вработени	11.370.880,00	8.805.167,00	77,44
Набавка на опрема, опрема за симултан превод	42.455.000,00	24.993.800,00	58,87
Организирање на ЗЕЛС експо	2.000.000,00	1.869.719,00	93,49
Даноци што не зависат од резултат, некурсни разлики	0,00	412.090,50	0,00
Дополнително утврдени трошоци од минати години	0,00	208.890,50	0,00
ВКУПНО РАСХОДИ	84.873.380,00	47.195.806,00	55,61
ВИШОК НА ПРИХОДИ НАД РАСХОДИ	0,00	32.614.212,00	

СТРУКТУРА НА ПРИХОДИ ОСТВАРЕНИ ВО 2009 ГОДИНА	ДЕНАРИ	УЧЕСТВО ВО ВКУПНИ ПРИХОДИ
ПРИХОДИ СПОРЕД ИЗВОРИ		
Приходи од членарина	7.573.963,00	9,49
Приходи од донации	28.526.152,00	35,74
Приходи од камата и поз курсни разлики	181.980,50	0,23
Приходи од закуп	1.122.384,00	1,41
Приходи од услуги и други приходи	2.322.170,50	2,91
Пренесени вишок на приходи од мината година	40.083.368,00	50,22
ВКУПНО	79.810.018,00	100,00

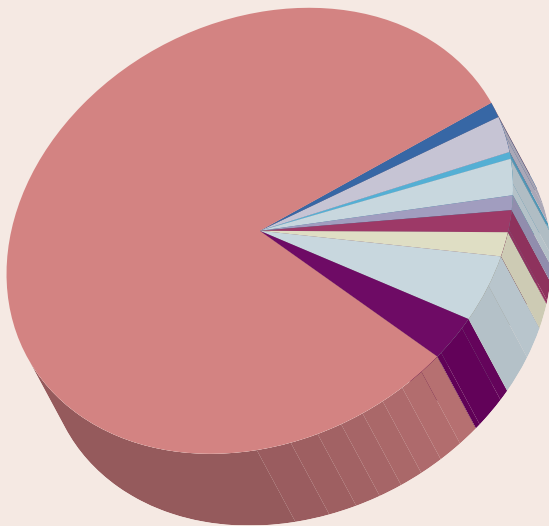
ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ОД ДОНАТОРИ ВО 2009 ГОДИНА	ДЕНАРИ	УЧЕСТВО ВО ВКУПНИ ПРИХОДИ
ДОНАТОР		
ОБСЕ	305.850,00	1,07
МЦМС	450.800,00	1,58
УНДП	494.580,00	1,73
Совет на Европа	1.323.939,50	4,64
ЛОГИН	873.245,00	3,06
Швајцарска Агенција за Развој и Соработка СДЦ	23.029.200,00	80,73
Холандска Развојна организација СНВ	342.065,00	1,20
УСАИД	793.329,00	2,78
ГТЗ Центар за развој	146.800,00	0,51
Други	766.343,50	2,69
ВКУПНО	28.526.152,00	100,00

СТРУКТУРА НА ПРИХОДИ ОСТВАРЕНИ ВО 2009 ГОДИНА

9,49%	Приходи од членарина
35,74%	Приходи од донации
0,23%	Приходи од камата и поз курсни разлики
1,41%	Приходи од закуп
2,91%	Приходи од услуги и други приходи
50,22%	Пренесени вишок на приходи од мината година

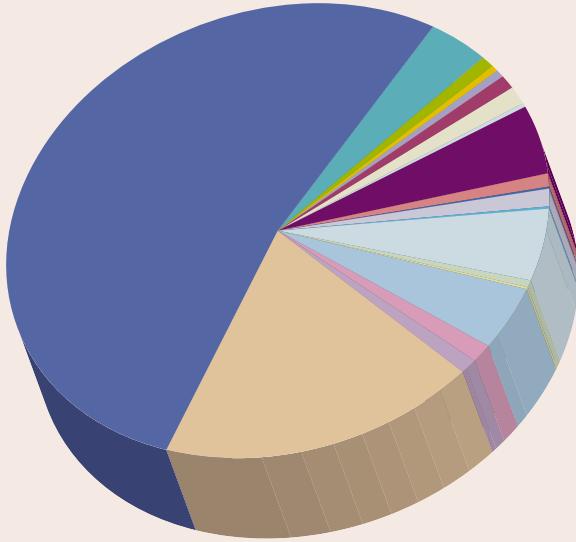
ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ОД ДОНАТОРИ ВО 2009 ГОДИНА

1,07%	ОБСЕ
1,58%	МЦМС
1,73%	УНДП
4,64%	Совет на Европа
3,06%	ЛОГИН
80,73%	Швајцарска Агенција за Развој и Соратотка СДЦ
1,20%	Холандска Развојна организација СНВ
2,78%	УСАИД
0,51%	ГТЗ Центар за развој
2,69%	Други

РАСХОДИ ВО 2009 ГОДИНА	ДЕНАРИ	УЧЕСТВО ВО ВКУПНИ РАСХОДИ
Трошоци за материјали (канцелариски материјал , потрошен материјал , средства за хигиена)	275.021,00	0,58
Трошоци за енергија (струја , парно и друго)	483.697,00	1,02
Трошоци за пошта , телефон , интернет услуги	652.932,00	1,38
Трошоци за поправка , сервис и услуги	134.565,50	0,29
Услуги за дизајнирање и печатење	2.412.785,00	5,11
Услуги за превоз	448.156,00	0,95
Трошоци за репрезентација (функционален трошок) , реклама	67.735,50	0,14
Трошоци за наем на простор и опрема	594.841,00	1,26
Трошоци за дневен печат , службени весници и списанија	73.263,00	0,16
Трошоци за организирање на собрание , конференции , семинари , обуки (сместување и храна)	2.389.263,00	5,06
Регистрација на возила , премии за осигурување на опрема и возила	226.203,50	0,48
Банкарски трошоци	71.380,00	0,15
Интелектуални услуги (надокнада за експерти и преведувачи , адвокати)	2.038.873,50	4,32
Трошоци за меѓународна соработка	575.116,50	1,22
Трошоци за службен пат (патни сметки , авио билети)	462.306,50	0,98
Бруто плати , надоместоци и други примања на вработени	8.805.167,00	18,66
Набавка на опрема , опрема за симултан превод	24.993.800,00	52,96
За Зелс експо	1.869.719,00	3,96
Даноци што не зависат од резултат , негативни курсни разлики	412.090,50	0,87
Дополнително утврдени трошоци од минати години	208.890,50	0,44
ВКУПНО РАСХОДИ	47.195.806,00	100,00

РАСХОДИ ВО 2009 ГОДИНА

0,58%	Трошоци за материјали (канцеларски материјал, потрошен материјал, средства за хигиена)
1,02%	Трошоци за енергија (струја, парно и друго)
1,38%	Трошоци за пошта, телефон, интернет услуги
0,29%	Трошоци за поправка, сервис и услуги
5,11%	Услуги за дизајнирање и печатење
0,95%	Услуги за превоз
0,14%	Трошоци за репрезентација (функционален трошок), реклама
1,26%	Трошоци за наем на простор и опрема
0,16%	Трошоци за дневен печат, службени весници и списанија
5,06%	Трошоци за организирање на собрание, конференции, семинари, обуки (сместување и храна)
0,48%	Регистрација на возила, премии за осигурување на опрема и возила
0,15%	Банкарски трошоци
4,32%	Интелектуални услуги (надокнада за експерти и преведувачи, адвокати)
1,22%	Трошоци за меѓународна соработка
0,98%	Трошоци за службен пат (патни сметки, авио билети)
18,66%	Бруто плати, надоместоци и други примања на вработени
52,96%	Набавка на опрема, опрема за симултан превод
3,96%	За Зелс експо
0,87%	Даноци што не зависат од резултат, негативни курсни разлики
0,44%	Дополнително утврдени трошоци од минати години

DFK
INTERNATIONAL

ДИМИТРОВ РЕВИЗИЈА

Друштво за ревизија

П. Факс 896, 1000 Скопје
Телефон: +389 2 3117-888
Тел./Факс: +389 2 3117-999
e-mail: finko@finko.com.mk

До
Раководството на ЗЕЛС на РМ
СКОПЈЕ

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

Неконсолидирани финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените неконсолидирани финансиски извештаи на „ЗАЕДНИЦАТА НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА Р. МАКЕДОНИЈА“ (во понатамошниот текст ЗЕЛС), кои што го вклучуваат Билансот на состојба на ден 31 декември 2009 година, како и на Билансот приходи и расходи и Извештајот за промени во деловниот фонд за годината која завршува на тој ден и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Мислење на ревизорот

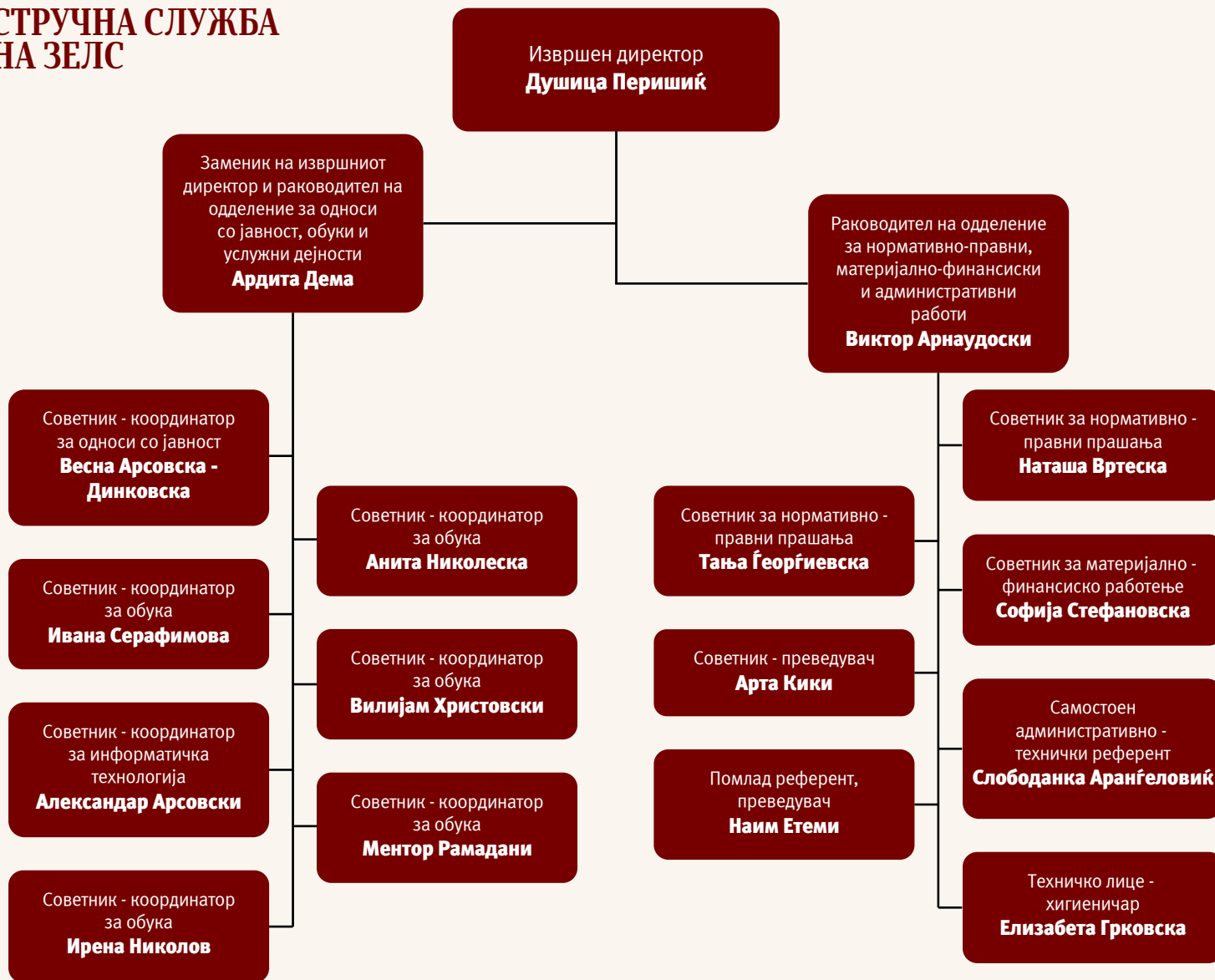
Според нашето мислење, приложените неконсолидирани финансиски извештаи на „ЗАЕДНИЦАТА НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА Р. МАКЕДОНИЈА“ ја прикажуваат реално и објективно во сите значајни аспекти, финансиската состојба на ЗЕЛС на ден 31 декември 2009, како и резултатите на нејзиното работење и промените во фондовите за годината која завршува на тој ден, во согласност со Законот за сметководство на непрофитни организации и стандардите за финансиско извештавање на готовинска основа.

Скопје, 12 март 2010 година

Управител
Зоранко Кочовски, Овластен Ревизор

СТРУЧНА СЛУЖБА НА ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Женевска бб , п.фах 32 , 1000 Скопје, Република Македонија
www.zels.org.mk / contact@zels.org.mk

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

352.075.7(497.7)„2009„(047)

ЗЕЛС - годишен извештај за 2009 / (подготвил Весна Арсовска-Динковска). - Скопје : Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија - ЗЕЛС, 2010. - 50 стр. : илстр. ; 23 см

ISBN 978-9989-186-46-2

1. Арсовска-Динковска, Весна (уредник)

а) Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија - 2009 - Извештаи

COBISS.MK-ID 82726922

ISBN 978-9989-186-46-2

Наслов:

ЗЕЛС-Годишен извештај за 2009

Издавач:

Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија –ЗЕЛС

Адреса на издавачот:

ЗЕЛС, ул. „Женевска,, б.б.

ПФ 32,

1000 Скопје , Република Македонија

Тел:02/3099033, Факс:02/3061994

e-mail:contact@zels.org.mk

www.zels.org.mk

Извршен директор:

Душица Перишиќ

Заменик извршен директор:

Ардита Дема

Подготвил:

Весна Арсовска-Динковска

Фотографии: од Фотоархивата на ЗЕЛС

Тираж: 200 (500) копии

Број на страници: 74

Илустрација : 20 см x 23 см

Дизајн и печат:

Принт центар

Тел. +389 (0)2 30 99 033
Факс: +389 (0)2 30 61 994

ул. Женевска бб, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Македонија

www.zels.org.mk
contact@zels.org.mk